УСТАНОВА АДУКАЦЫІ
«БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ПЕДАГАГІЧНЫ УНІВЕРСІТЭТ
ІМЯ МАКСІМА ТАНКА»

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Прарэктар па вучэбнай
рабоце БДПУ
______________________ С.І. Васілец
«15» 12 2020 г.

Рэгістрацыйны № ВД-25-101-2020/43/вуч.

ФІЗІЧНАЯ, ЭКАНАМІЧНАЯ І САЦЫЯЛЬНАЯ ГЕАГРАФІЯ БЕЛАРУСІ

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне
для спецыяльнасці:
1-02 04 02 Біялогія і геаграфія

2020 г.

Вучэбная праграма складзена на аснове адукацыйнага стандарта вышэйшай адукацыі АСВА 1 - 02 04 02 – 2013, рэгістрацыйны № 88 ад 30.08.2013, вучэбнага плана ўстановы вышейшай адукацыі па спецыяльнасці 1-02 04 02 Біялогія і геаграфія

СКЛАДАЛЬНІКІ:

А.Н. Вітчанка, прафесар кафедры геаграфіі і методыкі выкладання геаграфіі ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны універсітэт імя Максіма Танка», доктар геаграфічных навук, прафесар;
В.Л. Андрэева, дацэнт кафедры геаграфіі і методыкі выкладання геаграфіі ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны універсітэт імя Максіма Танка», кандыдат сельскагаспадарчых навук, дацэнт;
Н.Л. Барысава, старшы выкладчык кафедры геаграфіі і методыкі выкладання геаграфіі ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны універсітэт імя Максіма Танка»

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

Кафедра эканамічнай і сацыяльнай геаграфіі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта;
І.А. Целеш, дацэнт кафедры інжынернай псіхалогіі і эрганомікі ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыеэлектронікі», кандыдат геаграфічных навук, дацэнт

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай геаграфіі і методыкі выкладання геаграфіі ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны універсітэт імя Максіма Танка»
(пратакол № 2 ад 1 кастрычніка 2020 г.);
Загадчык кафедры Г.В. Таранчук

Навукова-метадычным саветам установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»
(пратакол № 3 ад 15.12. 2020 г.)

Афармленне вучэбнай праграмы і матэрыялаў, якія яе суправаджаюць, адпавядаюць дзеючым патрабаванням Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Метадыст вучэбна-метадычнага
ўпраўлення БДПУ
______________ А.А. Краўчанка
Дырэктар бібліятэкі
______________ Н.П. Сяткоўская

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбная праграма па вучэбнай дысцыпліне «Фізічная, эканамічная і сацыяльная геаграфія Беларусі» распрацавана для ўстаноў вышэйшай адукацыі Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з патрабаваннямі адукацыйнага стандарта вышэйшай адукацыі першай ступені па спецыяльнасці 1-02 04 02 Біялогія і геаграфія.

Тэарэтычныя пытанні, якія разглядаюцца ў працэсе вывучэння вучэбнай дысцыпліны, дазваляюць студэнтам авалодаць комплексным геаграфічным падыходам да вывучэння прыроды і грамадства сваёй краіны. Гэтая дысцыпліна садзейнічае паглыбленню фарміравання ў студэнтаў геаграфічнага светапогляду і мышлення.

Мэтаю вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Фізічная, эканамічная і сацыяльная геаграфія Беларусі» з'яўляецца набыццё студэнтамі разнабаковых ведаў аб прыродзе, насельніцтве і гаспадарцы Беларусі, асаблівасцях іх размяшчэння і тэрытарыяльнага ўпарадкавання.

Да асноўных **задач** вучэбнай дысцыпліны «Фізічная, эканамічная і сацыяльная геаграфія Беларусі» адносіцца вывучэнне:

- асаблівасцяў размяшчэння асобных кампанентаў прыроды ў межах тэрыторыі Беларусі;
- прасторавай структуры сучасных прыродна-антрапагенавых ландшафтаў Беларусі;
- характэрных рысаў сучаснага эканоміка-геаграфічнага і геапалітычнага становішча краіны;
- прыродна-рэсурснага, сацыяльна-дэмаграфічнага, вытворчага, навуковага, інавацыйнага патэнцыялаў Беларусі і іх геаграфічных асаблівасцяў.

Вучэбная дысцыпліна «Фізічная, эканамічная і сацыяльная геаграфія Беларусі» лагічна звязана з іншымі вучэбнымі дысцыплінамі вучэбнага плана спецыяльнасці 1-02 04 02 Біялогія і геаграфія. Яна грунтуецца на ведах, атрыманых студэнтамі пры вывучэнні такіх дысцыплін, як «Геаграфія сусветнай гаспадаркі і насельніцтва», «Фізічная геаграфія мацерыкоў і акіянаў». Для вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Фізічная, эканамічная і сацыяльная геаграфія Беларусі» неабходна таксама наяўнасць у навучэнцаў акадэмічных кампетэнцый па вучэбных дысцыплінах «Агульнае землязнаўства», «Картаграфія з асновамі тапаграфіі», «Геалогія». У сваю чаргу веды, атрыманыя пры вывучэнні вучэбнай дысцыпліны «Фізічная, эканамічная і сацыяльная геаграфія Беларусі», неабходны студэнтам для вывучэння такой вучэбнай дысцыпліны, як «Эканамічная і сацыяльная геаграфія краін свету».

Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Фізічная, эканамічная і сацыяльная геграфія Беларусі» павінна забяспечыць фарміраванне ў студэнтаў акадэмічных, сацыяльна-асобасных і прафесійных кампетэнцый.

Студэнт павінен:

Патрабаванні да акадэмічных кампетэнцый спецыяліста:

АК-1. Умець выкарыстоўваць базавыя навукова-тэарэтычныя веды для рашэння тэарэтычных і практычных задач.
АК-2. Валодаць сістэмным і параўнальным аналізам.
АК-3. Валодаць даследчыцкімі навыкамі.
АК-4. Умець працаваць самастойна.
АК-6. Валодаць міждысцыплінарным падыходам пры рашэнні праблем
Патрабаванні да сацыяльна-асобасных кампетэнцый спецыяліста:
СЛК-1. Валодаць якасцямі грамадзянскасці.
СЛК-2. Быць здольным да сацыяльнага ўзаемадзеяння.
Патрабаванні да прафесійных кампетэнцый спецыяліста:
ПК-1. Эфектыўна рэалізоўваць навучальную дзейнасць.
ПК-11. Фарміраваць базавыя кампаненты культуры асобы выхавальніка.
ПК-13. Эфектыўна рэалізоўваць развіваючую дзейнасць у якасці настаўніка-прадметніка і класнага кіраўніка.
ПК-23. Арганізаваць цэласны педагагічны працэс з улікам сучасных адукацыйных тэхналогій і педагагічных інавацый.

У выніку вывучэння дысцыпліны студэнт павінен:

ведаць:
- фізіка-геаграфічныя ўмовы і сучасны стан прыроднага асяроддзя Беларусі;
- асаблівасці тэрытарыяльнага размяшчэння прыродных кампанентаў, прыродных комплексаў і прыродных рэсурсаў у межах Беларусі;
- фактары і ўмовы тэрытарыяльнай арганізацыі гаспадаркі Беларусі;
- месца і ролю Беларусі ў міжнародным падзеле працы;

умець:
- ацэньваць прыродна-рэсурсны патэнцыял Беларусі і перспектывы яго выкарыстання;
- аналізаваць тэрытарыяльную структуру гаспадаркі Беларусі;
- ацэньваць эканоміка-геаграфічнае і палітыка-геаграфічнае становішча краіны і яе рэгіёнаў;

валодаць:
- паняційна-тэрміналагічным апаратам вучэбнай дысцыпліны;
- навыкамі і прыёмамі абагульнення і аналізу разрозненага фактычнага матэрыялу.

Структурыраванне зместу вучэбнай дысцыпліны ажыццяўляецца праз вылучэнне ў ім узбуйненых дыдактычных адзінак – раздзелаў, якія адпавядаюць важным блокам пытанняў, што адносяцца да фізічнай і сацыяльна-эканамічнай геаграфіі Беларусі.

Усяго на вывучэнне дысцыпліны адводзіцца 336 гадзін, з іх аўдыторных гадзін – 190. Прыкладнае размеркаванне аўдыторных гадзін па відах заняткаў: 100 гадзін – лекцыі, 52 гадзіны – практычныя заняткі, 4 гадзіны – семінарскія заняткі, 34 гадзіны – лабараторныя заняткі.

Размеркаванне аўдыдорных гадзін па семестрах на дзённай форме атрымання адукацыі:

у 7 семестры 12 лекцыйных гадзін, 8 гадзін лабараторных заняткаў, 10 гадзін практычных заняткаў, 16 гадзін самастойнай работы студэнтаў;

у 8 семестры 88 лекцыйных гадзін, 26 гадзін лабараторных заняткаў, 42 гадзіны практычных заняткаў, 4 гадзіны семінарскіх заняткаў, 94 гадзіны самастойнай работы студэнтаў.

Бягучая атэстацыя на дзённай форме атрымання вышэйшай адукацыі праводзіцца ў адпаведнасці з вучэбным планам спецыяльнасці ў форме заліка (7 семестр) і экзамена (8 семестр).

На вывучэнне вучэбнай дысцыпліны на завочнай форме атрымання вышэйшай адукацыі адводзіцца 48 аўдыторных гадзін. Размеркаванне аўдыторных гадзін па відах заняткаў: 24 гадзіны лекцый, 16 гадзін лабараторных заняткаў, 8 гадзін практычных заняткаў.

Размеркаванне аўдыдорных гадзін па семестрах на завочнай форме атрымання адукацыі:

у 8 семестры 12 гадзін лекцый, 8 гадзін лабараторных заняткаў, 4 гадзіны практычных заняткаў;

у 9 семестры 12 гадзін лекцый, 8 гадзін лабараторных заняткаў, 4 гадзіны практычных заняткаў.

Бягучая атэстацыя на завочнай форме атрымання вышэйшай адукацыі праводзіцца ў адпаведнасці з вучэбным планам спецыяльнасці ў форме заліка і экзамена (на 5 курсе).

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Раздзел 1. Фізічная геаграфія Беларусі

Тэма 1.1. Фізічная геаграфія Беларусі як вучэбная дысцыпліна: мэта і задачы курса. Агульны агляд прыроды Беларусі. Ацэнка фізіка-геаграфічнага становішча. Фізічная геаграфія Беларусі як навука і вучэбная дысцыпліна, яе сутнасць і структура. Мэта і задачы курса ў фарміраванні геаграфічных ведаў студэнтаў педагагічных спецыяльнасцей, яго месца і роля ў сістэме геаграфічных дысцыплін. Агульны агляд прыроды Беларусі. Геаграфічнае становішча і яго ўплыў на фізіка-геаграфічныя працэсы, што працякаюць у рэспубліцы. Ацэнка фізіка-геаграфічнага становішча.

Тэма 1.2. Даследаванасць прыродных умоў Беларусі. Асноўныя этапы вывучэння прыроды Беларусі. Дарэвалюцыйны этап (да 1919 г.): картаграфічнае адлюстраванне тэрыторыі Беларусі – карта ВКЛ Т.Макоўскага-М.Радзівіла, тапаграфічныя здымкі А.Ціло, І.Хадзько, К.І. Тэнера; экспедыцыйнае вывучэнне тэрыторыі Беларусі: Ляпёхін І.І., Севергін В.М., Дакучаеў В.В., Жылінскі І.І., Туткоўскі П.А., Місуна Г.Б. Працы А.Кіркора, А.І. Ваейкава, П.М. Шпілеўскага, П.П. Сямёнава-Цяньшанскага аб прыродзе Беларусі. Даваенны перыяд (1919 – 1941 гг.): стварэнне навуковых школ і навуковых устаноў. Уклад у развіццё навукі і даследаванні прыроды Беларусі Бліадуха М.Ф., Смоліча А.А., Мірчынка Г.Ф., М.М. Цапенка, А.І. Кайгародава, Я.Н. Афанасьева., І.Д. Юркевіча. Важнейшыя накірункі геаграфічных даследаванняў на сучасным этапе. Даследаванні і працы Г.І. Гарэцкага, Н.А. Махнач, Э.А. Ляўкова, А.В. Мацвеева, Б.М. Гурскага, А.Х. Шкляра, В.Ф. Якушка, А.Г. Мядзведзева, В.С. Аношка, В.А. Дзяменцьева, Г.І. Марцынкевіч і інш. Навуковыя школы.

Тэма 1.3. Тапаніміка Беларусі. Вызначэнне і прадмет тапанімікі. Геаграфічныя назвы, як элемент анамастыкі. Тапаграфічныя даследаванні беларускіх вучоных: Жучкевіча В.А., Рылюка Г.Я. і інш. Паходжанне тапоніма Белая Русь і этноніма беларусы. Правілы і асаблівасці ўзнікнення тапанімічных класаў: аронімаў, гідронімаў, дрымонімаў, харонімаў, айконімаў Беларусі, заканамернасці іх прасторавага размеркавання. Народная этымалогія тапонімаў. Сучасныя праблемы развіцця тапаніміі Беларусі.

Тэма 1.4. Тэктанічная будова тэрыторыі Беларусі. Фарміраванне крышталічнага фундамента ў археі – раннім пратэразоі. Асноўныя геаструктурныя элементы фундамента. Геаструктурныя вобласці. Тэктанічнае раянаванне Беларусі. Буйнейшыя тэктанічныя структуры і этапы іх фарміравання. Стратыграфічныя падраздзяленні крышталічнага фундамента па складу, умовах залягання і паходжанню. Дынамічныя працэсы ў зямной кары, глыбінныя разломы і неатэктанічныя рухі.

Тэма 1.5. Фарміраванне платформавага чахла. Тыпы платформавага чахла. Асноўныя этапы фарміравання платформавага чахла. Адклады верхняга пратэразою, палеазою, мезазою, кайназою, іх распаўсюджванне і асаблівасці палеагеаграфічнага развіцця тэрыторыі Беларусі ў розных геалагічных

перыядах. Асаблівасці развіцця тэрыторыі Беларусі ў чацвярцічным перыядзе. Мацерыковыя зледзяненні і міжледавікоўі. Асноўныя генетычныя тыпы чацвярцічных адкладаў, іх склад і распаўсюджванне.

Тэма 1.6. Развіццё прыроды Беларусі ў галацэне. Засяленне тэрыторыі чалавекам. Узрост галацэна і яго асноўныя стратыграфічныя падраздзяленні. Кліматычныя варыяцыі і іх уплыў на структуру і фарміраванне лесараслiннага покрыва. Фарміраванне відавога складу жывёльнага свету. Засяленне тэрыторыі чалавекам на працягу палеаліта, мезаліта і неаліта, асноўныя стаянкі чалавека. Рассяленне усходне-славянскіх племянных саюзаў па тэрыторыі Беларусі.

Тэма 1.7. Карысныя выкапні. Асаблівасці размяшчэння карысных выкапняў і іх сувязь з тэктанічнымі структурамі і геалагічнымі адкладамі. Класіфікацыя карысных выкапняў. Састаў, умовы залягання, утварэння і магчымасці выкарыстання. Гаручыя карысныя выкапні. Металічныя карысныя выкапні. Неметалічныя карысныя выкапні. Вадкія карысныя выкапні. Спосабы распрацоўкі, пошукаў і здабычы карысных выкапняў.

Тэма 1.8. Рэльеф тэрыторыі Беларусі. Агульныя рысы будовы паверхні Беларусі. Галоўныя фактары і ўмовы ўтварэння рэльефу. Суадносіны морфаструктуры і морфаскульптуры. Класіфікацыя рэльефу Беларусі. Асноўныя генетычныя тыпы рэльефу: ледавіковы, водна-ледавіковы, азёрна-ледавіковы, алювіяльны, азёрна-алювіяльны, флювіяльны, суфазійна-карставы, эолавы, азёрна-балотны, схілавы, гравітацыйны, тэхнагенны. Геамарфалагічнае раянаванне тэрыторыі Беларусі. Рэльеф вобласці Беларускага Паазер'я, Цэнтральнабеларускіх краявых ледавіковых узвышшаў і град (Заходне і Ўсходне-Беларуская падвобласці), раўнін і нізін Перадпалесся, нізін Палесся.

Тэма 1.9. Клімат Беларусі. Кліматычнае раянаванне тэрыторыі. Агульныя рысы клімату Беларусі. Працэсы і фактары кліматаўтварэння. Сумарная радыяцыя і радыяцыйны баланс. Атмасферны ціск. Цыркуляцыя паветраных мас. Цеплавы рэжым Беларусі. Тэмпература паветра і яе тэрытарыяльнае размеркаванне па сезонах года. Водны рэжым Беларусі. Атмасферныя ападкі, іх размеркаванне па тэрыторыі і сезонах года. Кліматычныя рэсурсы. Агракліматычнае раянаванне.

Тэма 1.10. Характарыстыка сезонаў года. Каляндарныя і феналагічныя поры года, іх пачатак і працягласць, кліматычныя асаблівасці, асноўныя феналагічныя прыкметы.

Тэма 1.11. Гідраграфічная сетка Беларусі: рэкі, каналы і водныя сістэмы. Рачная сетка і сцёк. Паверхневы і падземны сцёк. Водападзелы і галоўныя басейны. Працягласць рэк і гушчыня рачной сеткі. Рэжым рэк па сезонах года. Тыпы жыўлення, лядовы рэжым. Гідралагічнае раянаванне. Гідраграфічная характарыстыка сістэм Дняпра, Заходняй Дзвіны, Нёмана, Прыпяці, Віліі, Заходняга Буга, Ловаці. Параўнальная характарыстыка рэк сістэм Дняпра і Нёмана. Каналы і водныя сістэмы, іх выкарыстанне.

Тэма 1.12. Азёры, вадасховішчы і сажалкі. Азёрнасць тэрыторыі. Размяшчэнне і марфаметрыя азёр. Тыпы азёрных катлавін. Гідралагічны і гідрахімічны рэжым азёр. Ацэнка біялагічных рэсурсаў азёр. Генетычная класіфікацыя азёр. Характарыстыка іх асноўных тыпаў. Вадасховішчы і сажалкі, іх тэрытарыяльнае распаўсюджванне і праблемы выкарыстання.

Тэма 1.13. Глебавае покрыва тэрыторыі Беларусі. Фактары і працэсы глебаўтварэння на тэрыторыі Беларусі. Глебаўтваральныя пароды, іх генэзіс і грануламетрычны склад. Асноўныя тыпы і падтыпы глебаў, іх распаўсюджванне. Структура глебавага покрыва. Глебава-геаграфічнае раянаванне.

Тэма 1.14. Зямельныя рэсурсы. Меліярацыя і яе наступствы. Зямельны фонд, яго структура, дынаміка. Зямельныя рэсурсы, іх выкарыстанне. Дэградацыя зямель. Эрозія глебаў і барацьба з ёй. Меліярацыя, яе віды. Комплексная меліярацыя, яе наступствы. Маніторынг зямель.

Тэма 1.15. Расліннае покрыва. Сучасны склад флоры. Тыпы расліннасці Беларусі (занальная, інтразанальная, азанальная). Геабатанічнае раянаванне тэрыторыі. Лясны тып расліннасці. Лясістасць тэрыторыі Беларусі. Лугавы тып расліннасці. Класы лугоў: поймавыя і пазапоймавыя. Тыпы лугоў: поймавыя высокага, сярэдняга і нізкага узроўняў, сухадольныя, нізінныя. Балотная расліннасць. Асноўныя тыпы і падтыпы балот: вярховыя, пераходныя, нізінныя; лясныя, леса-тапяныя і тапяныя. Хмызняковая расліннасць. Ксерафітныя, мезафітныя, гігра- і гідрафітныя хмызнякі. Водная расліннасць.

Тэма 1.16. Жывёльны свет. Сучасны склад фаўны. Фаўністычныя комплексы. Жывёльны свет лясоў, вадаёмаў і ўзбярэжжаў, балот і заліўных лугоў, палёў і лугоў, пасяленняў чалавека. Гаспадарчае значэнне. Акліматызаваныя віды. Прамысловыя жывёлы. Зоагеаграфічнае раянаванне Беларусі.

Тэма 1.17. Прыродаахоўныя тэрыторыі Беларусі. Тыпы прыродаахоўных тэрыторый Беларусі. Прыродныя нацыянальныя паркі і запаведнікі: Белавежская пушча, Браслаўскі, Нарачанскі, Прыпяцкі, Бярэзінскі, Палескі. Заказнікі і помнікі прыроды рэспубліканскага і мясцовага значэння. Чырвоная кніга Беларусі.

Тэма 1.18. Ландшафты Беларусі і ландшафтнае раянаванне. Класіфікацыя ландшафтаў Беларусі. Клас, тып, падтыпы, роды, падроды, віды ландшафтаў. Асаблівасці размяшчэння і характарыстыка родаў ландшафтаў. Занальныя і правінцыяльныя асаблівасці ландшафтаў. Ландшафтнае раянаванне. Прасторавая структура сучасных прыродна-антрапагенных ландшафтаў Беларусі.

Тэма 1.19. Фізіка-геаграфічнае раянаванне тэрыторыі Беларусі. Паазерская правінцыя, яе комплексная характарыстыка. Агульныя прынцыпы фізіка-геаграфічнага раянавання ў Беларусі. Фізіка-геаграфічнае раянаванне па В.А. Дзяменцьеву (1960 г.). Фізіка-геаграфічнае раянаванне ў адзінай Еўрапейскай дзесятковай сістэме раянавання. Прыродныя комплексы

ў межах Беларусі. Фізіка-геаграфічныя падзоны, правінцыі, акругі і раёны. Паазерская правінцыя, яе геаграфічнае становішча і межы. Агульная характарыстыка прыродных умоў і рэсурсаў. Уплыў Паазерскага ледавіка на фарміраванне паверхні. Ландшафтная структура.

Тэма 1.20. Заходне-Беларуская і Усходне-Беларуская правінцыі, іх комплексная характарыстыка. Геаграфічнае становішча і межы Заходне-Беларускай правінцыі. Прыродныя ўмовы і рэсурсы. Шырокае распаўсюджанне ўзвышшаў і іх уплыў на геаграфічныя працэсы. Ландшафтная структура правінцыі. Геаграфічнае становішча і межы Усходне-Беларускай правінцыі. Прыродныя ўмовы і рэсурсы. Распаўсюджданне лёсаў. Ландшафтная структура правінцыі.

Тэма 1.21. Правінцыі Перадпалесся і Палесся, іх комплексная характарыстыка. Геаграфічнае становішча і межы Перадпалескай правінцыі. Прыродныя ўмовы і рэсурсы. Пераходны характар прыродных комплексаў. Ландшафтная структура правінцыі. Геаграфічнае становішча і межы Палескай правінцыі. Прыродныя ўмовы і рэсурсы. Своеасаблівасць прыродных комплексаў Палесся. Ландшафтная структура правінцыі.

Тэма 1.22. Сучасныя геаэкалагічныя праблемы Беларусі і накірункі іх аптымізацыі. Геаэкалагічная сітуацыя Беларусі: фарміраванне, змяненне, рэгіянальныя асаблівасці. Сучасныя геаэкалагічныя праблемы выкарыстання зямельных, кліматычных, водных і біялагічных рэсурсаў рэспублікі. Геаэкалагічныя аспекты здабычы карысных выкапняў. Антрапагенная трансфармацыя ландшафтаў Беларусі. Праблемы радыяактыўнага забруджвання прыроднага асяроддзя Беларусі. Асноўныя шляхі вырашэння геаэкалагічных праблем краіны. Геаэкалагічныя аспекты Нацыянальнай стратэгіі ўстойлівага развіцця.

Раздзел 2. Эканамічная і сацыяльная геаграфія Беларусі

Тэма 2.1. Эканамічная і сацыяльная геаграфія Беларусі як вучэбная дысцыпліна: мэта, задачы і месца ў сістэме геаграфічных ведаў. Эканамічная і сацыяльная геаграфія Беларусі як навука і вучэбная дысцыпліна. Сутнасць і структура сацыяльна-эканамічнай геаграфіі. Мэта і задачы курса ў фарміраванні геаграфічных ведаў студэнтаў педагагічных спецыяльнасцей, яго месца і роля ў сістэме геаграфічных дысцыплін. Эканоміка-геаграфічнае вывучэнне Беларусі. Накірункі і задачы сучасных сацыяльна-эканоміка-геаграфічных даследаванняў. Крыніцы інфармацыі па сацыяльна- эканамічнай геаграфіі Беларусі.

Тэма 2.2. Рэспубліка Беларусь у СНД, еўрапейскім і сусветным супольніцтве. Рэспубліка Беларусь – новая незалежная дзяржава з пераходнай эканомікай. Утварэнне Беларусі і фарміраванне яе тэрыторыі. Кароткі гістарычны нарыс беларускай дзяржаўнасці і шлях да ўтварэння суверэннай дзяржавы. Дзяржаўнае ўладкаванне. Сучасныя граніцы. Роля і месца Беларусі ў СНД, еўрапейскім і сусветным супольніцтве па плошчы, колькасці насельніцтве, валавым унутраным прадукце, прымысловай і сельска-гаспадарчай вытворчасці і інш. Удзел у міжнародных арганізацыях.

Тэма 2.3. Асаблівасці і тэндэнцыі сучаснага сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны. Сутнасць і этапы пераходнага перыяду. Асаблівасці развіцця эканомікі краіны ва ўмовах рыначных адносін. Ацэнка стартавых умоў і сучаснага ўзроўню сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі. Дынаміка асноўных макраэканамічных паказчыкаў: валавога ўнутранага прадукту, узроўню інфляцыі, інвестыцыйнай актыўнасці, плацёжнага балансу, рэальных даходаў насельніцтва і інш. Новыя формы гаспадарання і новыя тыпы прадпрыемстваў. Паглыбленне сувязяў паміж краінамі. Нацыянальная стратэгія ўстойлівага развіцця.

Тэма 2.4. Эканоміка-геаграфічнае і геапалітычнае становішча Беларусі. Паняцце аб эканоміка-геаграфічным становішчы (ЭГС) і геапалітычным становішчы (ГПС). Дынамізм, гістарычная зменлівасць і сучасная ацэнка ЭГС і ГПС Беларусі. Асноўныя падыходы да ацэнкі ЭГС і ГПС. Транзітнасць, суседства і блізкасць да мораў як важнейшыя станоўчыя складальнікі ЭГС краіны. Асаблівасці ЭГС асобных рэгіёнаў і прамысловых цэнтраў у кантэксце ўстойлівага іх развіцця і тэрытарыяльнай арганізацыі (жыцця) краіны. ГПС Беларусі і яго асаблівасці.

Тэма 2.5. Прыродна-рэсурсны патэнцыял Беларусі. Паняцце аб прыродна-рэсурсным патэнцыяле і яго склад. Прыродныя ўмовы і іх ацэнка для жыцця людзей і гаспадарчай дзейнасці. Прыродныя рэсурсы: геаграфічныя асаблівасці размеркавання і выкарыстання асобных відаў прыродных рэсурсаў (зямельныя, лясныя, водныя, мінеральна-сыравінныя, рэкрэацыйныя, аграрна-кліматычныя). Рацыянальнае прырода-карыстанне як важнейшы накірунак устойлівага развіцця краіны і яе рэгіёнаў.

Тэма 2.6. Сацыяльна-дэмаграфічны патэнцыял Беларусі. Паняцце аб сацыяльна-дэмаграфічным патэнцыяле (СДП). Ацэнка сучаснай дэмаграфічнай сітуацыі краіны. Дэмаграфічныя пагрозы і іх уздзеянне на ўстойлівае развіццё. Паняцце аб працоўным патэнцыяле. Колькасны і якасны яго бакі. Дынаміка працоўных рэсурсаў і занятасці насельніцтва. Беспрацоўе і яго геаграфія. Асаблівасці рассялення насельніцтва краіны і кірункі яго ўдасканалення. Узровень і якасць жыцця насельніцтва і іх рэгіянальныя асаблівасці. Стан і геаграфія сацыяльнай інфраструктуры як адзін з важнейшых індыкатараў узроўню і якасці жыцця насельніцтва. Кірункі павышэння ўзроўню і якасці жыцця жыхароў краіны.

Тэма 2.7. Вытворчы, навукова-тэхнічны і інавацыйны патэнцыялы Беларусі. Паняцце аб вытворчым, навукова-тэхнічным і інавацыйным патэнцыялах і іх уздзеянне на ўстойлівасць сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны і асобных яе рэгіёнаў. Паказчыкі іх вымярэння. Асаблівасці размяшчэння вытворчага, навукова-тэхнічнага і інавацыйнага патэнцыялаў. Нацыянальная інавацыйная сістэма і Дзяржаўная праграма інавацыйнага развіцця Рэспублікі Беларусь на 2011-2015 гг. як асноўнае яе звяно.

Тэма 2.8. Гаспадарчая асвоенасць тэрыторыі Беларусі. Умовы асваення тэрыторыі. Віды асваення тэрыторыі: прамысловае, сельскагаспадарчае, транспартнае, рэкрэацыйнае і інш. Паказчыкі асвоенасці

тэрыторыі. Інтэгральны паказчык асвоенасці. Асаблівасці ацэнкі гаспадарчай асвоенасці тэрыторый рознага ўзроўню (краіны, адміністрацыйных абласцей і раёнаў). Узровень гаспадарчай асвоенасці асобных рэгіёнаў і іх параўнальная ацэнка. Асвоенасць тэрыторыі як вынік і фактар тэрытарыяльнай арганізацыі гаспадаркі і насельніцтва.

Тэма 2.9. Структура эканомікі па відах эканамічнай дзейнасці і тэрытарыяльная структура гаспадаркі Беларусі. Агульнадзяржаўны класіфікатар відаў эканамічнай дзейнасці і яго асаблівасці. Тэндэнцыі змяненняў структуры эканомікі краіны і яе рэгіёнаў па відах эканамічнай дзейнасці. Міжгаспадарчыя комплексы як спалучэнне розных відаў эканамічнай дзейнасці. Тэрытарыяльная структура эканомікі і фактары, якія яе абумоўліваюць. Валавы рэгіянальны прадукт. Структура прамысловасці і яе асаблівасці на рэгіянальным узроўні. Узровень тэрытарыяльнай канцэнтрацыі прамысловасці. Буйнейшыя гаспадарчыя цэнтры, вузлы, восі эканамічнага развіцця краіны. Канцэптуальныя палажэнні рэгіянальнага развіцця Беларусі да 2015 г.

Тэма 2.10. Паліўна-энергетычны комплекс (ПЭК): склад, асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння. Склад, структура ПЭК і яго роля ў эканоміцы. Здабыча паліўна-энергетычных карысных выкапняў і яе геаграфічныя асаблівасці. Вытворчасць нафтапрадуктаў. Нафта- і газазабеспячэнне. Структура паліўнага балансу краіны. Электраэнергетыка і яе асаблівасці. Вытворчасць і размеркаванне электраэнергіі і газу. Тыпы электрастанцый і іх геаграфія. Энергабаланс краіны. Праблемы і перспектывы развіцця комплекса. Стратэгія развіцця энергетычнага патэнцыялу краіны.

Тэма 2.11. Металурга-машынабудаўнічы комплекс (ММК): склад, асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння. Склад, структура ММК і яго роля ў эканоміцы краіны. Металургічная вытворчасць і вытворчасць гатовых металічных вырабаў: асаблівасці развіцця і размяшчэння. Буйнейшыя цэнтры. Асаблівасці развіцця і размяшчэння вытворчасці машын, транспартных сродкаў, станкоў, абсталявання і бытавых прыбораў. Буйнейшыя цэнтры. Тэрытарыяльныя дыспрапорцыі ў развіцці ММК. Неабходнасць удасканалення структуры ММК.

Тэма 2.12. Хімічны комплекс: склад, асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння. Склад, структура і роля комплекса ў эканоміцы краіны. Хімічная вытворчасць і яе склад. Перадумовы фарміравання комплекса ў Беларусі. Здабыча мінеральнай сыравіны для хімічнай прамысловасці і вытворчасці ўгнаенняў. Асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння хімічнай вытворчасці: угнаенняў, пластмас, штучных і сінтэтычных валокнаў, сінтэтычнага каўчука, фарбаў і лакаў, мыла, мыючых, парфумных і касметычных сродкаў, фармацэўтычнай прадукцыі і інш. Праблемы і перспектывы развіцця і размяшчэння комплекса.

Тэма 2.13. Лесапрамысловы комплекс: склад, асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння. Склад, структура і роля комплекса ў эканоміцы краіны. Лясная гаспадарка як база развіцця комплекса. Асаблівасці развіцця і

размяшчэння лясной гаспадаркі, дрэваапрацоўчай і цэлюлозна-папяровай вытворчасці, паліграфічнай і выдавецкай дзейнасці. Вытворчасць мэблі як вядучае звяно комплекса. Геаграфія збору дзікарослых і недраўняных лесапрадуктаў і іх перапрацоўкі. Праблемы і перспектывы развіцця комплекса.

Тэма 2.14. Аграрна-прамысловы комплекс: склад, асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння. Склад, структура і роля комплекса ў эканоміцы краіны, неабходнасць яго рэфармавання. Зямельныя і агракліматычныя рэсурсы, іх ацэнка. Сельскагаспадарчыя ўгоддзі: структура і размяшчэнне. Эканоміка-геаграфічная характарыстыка важнейшых частак комплекса – сельскай гаспадаркі і вытворчасці харчовых прадуктаў. Параўнальная эфектыўнасць сельскагаспадарчай вытворчасці на ўзроўні адміністрацыйных абласцей і раёнаў. Зоны спецыялізацыі сельскай гаспадаркі. Буйнейшыя цэнтры вытворчасці харчовых тавараў. Геаграфія прадпрыемстваў, якія забяспечваюць комплекс сродкамі вытворчасці (трактарамі, машынамі і абсталяваннем, хімічнымі сродкамі абароны раслін і інш.). Праблемы і перспектывы развіцця і размяшчэння комплекса.

Тэма 2.15. Будаўніча-прамысловы комплекс: склад, асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння. Склад, структура і роля комплекса ў эканоміцы краіны. Перадумовы яго развіцця. Здабыча сыравіны для будаўніцтва і вытворчасці неметалічных мінеральных прадуктаў (будаўнічых матэрыялаў). Асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння вядучых звёнаў комплекса – будаўніцтва і вытворчасці будаўнічых матэрыялаў. Геаграфія вытворчасці пластмасавых вырабаў, якія выкарыстоўваюцца ў будаўніцтве. Забяспечанасць краіны і яе рэгіёнаў айчыннымі будаўнічымі матэрыяламі. Праблемы і перспектывы развіцця комплекса. Важнейшыя аб'екты новага будаўніцтва.

Тэма 2.16. Комплекс па вытворчасці спажывецкіх тавараў: склад, асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння. Склад, структура і роля комплекса ў сацыяльна-эканамічным развіцці краіны. Перадумовы развіцця комплекса. Тэкстыльная, швейная, гарбарная і абутковая вытворчасці як галоўныя часткі комплекса, асаблівасці іх развіцця і размяшчэння. Геаграфія вытворчасці музычных інструментаў, спартыўных тавараў, цацак і інш. Ступень забяспячэння насельніцтва краіны важнейшымі спажывецкімі таварамі айчыннай вытворчасці. Праблемы і перспектывы забяспячэння насельніцтва спажывецкімі таварамі.

Тэма 2.17. Віды эканамічнай дзейнасці па аказанні паслуг: склад, асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння. Структура і роля паслуг у эканоміцы краіны. Фактары тэрытарыяльнай арганізацыі ўстаноў па аказанні паслуг. Гандаль і яго геаграфічныя асаблівасці. Геаграфія ўстаноў па аказанні камунальных, сацыяльных і персанальных паслуг. Транспарт і сувязь у абслугоўванні насельніцтва і вытворчасці. Асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння фінансавых устаноў і ўстаноў адукацыі і аховы здароўя. Праблемы і перспектывы развіцця і размяшчэння відаў дзейнасці па аказанні паслуг.

Тэма 2.18. Знешнеэканамічныя сувязі Беларусі. Віды і значэнне знешнеэканамічных сувязей для развіцця Беларусі. Знешні гандаль як важнейшая форма знешнеэканамічных сувязей краіны. Знешнегандлёвы патэнцыял. Знешнегандлёвы тавараабарот, структура экспарту і імпарту тавараў і паслуг. Геаграфія знешнега гандлю. Рэгіёны Беларусі ў знешнім гандлі. Замежныя інвестыцыі. Свабодныя эканамічныя зоны. Накірункі ўдасканалення знешнеэканамічнай дзейнасці Беларусі.

Тэма 2.19. Рэгіянальная палітыка і тэрытарыяльныя прапорцыі ў развіцці і размяшчэнні прадукцыйных сіл Беларусі. Паняцце “рэгіянальная палітыка” , яе мэты і прынцыпы. Рэгіянальныя праблемы і дыспрапорцыі сучаснага развіцця краіны. Важнейшыя накірункі дзяржаўнай рэгіянальнай палітыкі. Канцэптуальныя палажэнні рэгіянальнага развіцця Рэспублікі Беларусь да 2015 г. Праблемныя рэгіёны Беларусі і іх развіццё.

Тэма 2.20. Эканоміка-геаграфічнае раяніраванне Беларусі. Мэты і віды эканоміка-геаграфічнага раяніравання. Эканамічнае раяніраванне і адміністрацыйна-тэрытарыяльнае дзяленне. Асаблівасці раяніравання Беларусі ў XX ст. Сацыяльна-эколага-эканамічнае раяніраванне Беларусі. Раяніраванне па ступені ўстойлівасці развіцця рэгіёнаў і праблемнае раяніраванне краіны. Неабходасць удасканалення раяніравання і адміністрацыйна-тэрытарыяльнага дзялення.

Тэма 2.21. Эканоміка-геаграфічная характарыстыка рэгіёнаў Беларусі. Значэнне рэгіянальнай сацыяльна-эколага-эканамічнай дыягностыкі для вызначэння тэрытарыяльных прапорцый развіцця Беларусі. Месца і роля ўнутрырэспубліканскіх рэгіёнаў (абласцей і г.Мінска) у нацыянальнай і сусветнай эканоміцы. Адрозненні ў перадумовах сацыяльна-эканамічнага развіцця ўнутрырэспубліканскіх рэгіёнаў. Асаблівасці структуры гаспадаркі рэгіёнаў. Асноўныя сацыяльна-эканамічныя паказчыкі рэгіёнаў. Інтэгральная ацэнка ўзроўню сацыяльна-эканамічнага развіцця рэгіёнаў краіны. Кароткая эканоміка-геаграфічная характарыстыка абласцей і г.Мінска.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ
(дзённая форма атрымання вышэйшай адукацыі)

№№	Назва раздзела, тэмы, занятка; пералік вывучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін					Матэрыяльнае забяспячэнне занятка (наглядныя, метадычныя дапаможнікі і інш.)	Літаратура	Форма кантроля ведаў
		Лекцыі	Лабараторныя заняткі	Практычныя заняткі	Семінарскія заняткі	Самастойная работа студэнта			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				7 семестр					
1.	**Фізічная геаграфія Беларусі**	**12**	**8**	**10**	**-**	**16**			
1.1.	**Фізічная геаграфія Беларусі як вучэбная дысцыпліна: мэта і задачы курса. Агульны агляд прыроды Беларусі. Ацэнка фізіка-геаграфічнага становішча (6 гадзін).**	**2**	**2**	**2**					
	Фізічная геаграфія Беларусі як вучэбная дысцыпліна: мэта і задачы курса. Агульны агляд прыроды Беларусі. Фізіка-геаграфічнае становішча Беларусі. 1. Фізічная геаграфія Беларусі як навука і вучэбная дысцыпліна, яе сутнасць і структура. 2. Прадмет і задачы курса. 3. Агульны агляд прыроды Беларусі. 4. Геаграфічнае становішча Беларусі.	2					Фізічная карта Беларусі.	[1] [9]	
	Ацэнка фізіка-геаграфічнага становішча Беларусі. 1. Беларусь на карце Еўропы. 2. Крайнія кропкі Беларусі, іх вызначэнне. Геаграфічны цэнтр краіны, яго вызначэнне. 3. Межы Беларусі, іх працягласць з рознымі краінамі, канфігурацыя і памеры тэрыторыі. 4. Фізіка-геаграфічныя ўмовы, якія ўплываюць на развіццё краіны.		2	2			Атлас Беларусі. Фізічная карта Беларусі.	[1] [8] [17]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў.

1.2.	**Даследаванасць прыродных умоў Беларусі (8 гадзін).**	**2**	**-**	**2**	**-**	**4**			
	Даследаванасць прыродных умоў Беларусі. 1. Асноўныя этапы вывучэння прыроды Беларусі. 2. Дарэвалюцыйны этап (да 1919 г.). 3. Даваенны перыяд (1919 – 1941 гг.). 4. Сучасны этап.	2					Фізічная карта Беларусі.	[1,14]	
	Характарыстыка асноўных этапаў вывучэння прыроды Беларусі. 1. Дарэвалюцыйны этап (да 1919 г.): картаграфічнае адлюстраванне тэрыторыі Беларусі – карта ВКЛ Т.Макоўскага-М.Радзівіла, тапаграфічныя здымкі А.Ціло, І.Хадзько, К.І. Тэнера; экспедыцыйнае вывучэнне тэрыторыі. 2. Даваенны перыяд (1919 – 1941 гг.): стварэнне навуковых школ і навуковых устаноў. Уклад у развіццё навукі і даследаванні прыроды Беларусі Бліадуха М.Ф., Смоліча А.А., Мірчынка Г.Ф., М.М. Цапенка, А.І. Кайгародава, Я.Н. Афанасьева., І.Д. Юркевіча. 3. Важнейшыя накірункі геаграфічных даследаванняў на сучасным этапе. Даследаванні і працы Г.І. Гарэцкага, Н.А. Махнач, Э.А. Ляўкова, А.В. Мацвеева, Б.М. Гурскага, А.Х. Шкляра, В.Ф. Якушка, А.Г. Мядзведзева, В.С. Аношка, В.А. Дзяменцьева, Г.І. Марцынкевіч і інш. Навуковыя школы.			2		4	Мультымедыйнае суправаджэнне: фотаздымкі вучоных і даследчыкаў, іх асноўныя працы, першыя карты тэрыторыі Беларусі. Атлас Беларусі.	[1] [14] [17]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў. Кантрольныя тэсты.
1.3.	**Тапаніміка Беларусі (6 гадзін).**	**-**	**-**	**2**	**-**	**4**			
	Тапаніміка Беларусі. 1. Вызначэнне і прадмет тапанімікі. 2. Геаграфічныя назвы, як элемент анамастыкі. 3. Тапаграфічныя даследаванні беларускіх вучоных: Жучкевіча В.А., Рылюка Г.Я. і інш. 4. Правілы і асаблівасці ўзнікнення тапанімічных класаў: аронімаў, гідронімаў, дрымонімаў, харонімаў, айконімаў Беларусі, заканамернасці іх прасторавага размеркавання. 5. Сучасныя праблемы развіцця тапаніміі Беларусі.			2		4	Фізічная карта Беларусі. Атлас Беларусі.	[1] [2] [6] [14]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў.

1.4.	**Тэктанічная будова тэрыторыі Беларусі (4 гадзіны).**	2	2	-	-	-			
	Тэктанічная будова тэрыторыі Беларусі. 1. Фарміраванне крышталічнага фундамента ў археі – раннім пратэразоі. 2. Тэктанічнае раянаванне Беларусі. 3. Буйнейшыя тэктанічныя структуры і этапы іх фарміравання. 4. Дынамічныя працэсы ў зямной кары, глубінныя разломы і неатэктанічныя рухі.	2					Тэктанічная карта Беларусі.	[1] [9] [12] [16] [19]	
	Пабудова тэктанічнай картасхемы тэрыторыі Беларусі. 1. Асноўныя геаструктурныя элементы фундамента. 2. Геаструктурныя вобласці. 3. Стратыграфічныя падраздзяленні крышталічнага фундамента, іх склад, умовы залягання. 4. Усталяванне ўзаемасувязі паміж будовай фундамента і магутнасцю платформавага чахла.		2				Тэктанічная карта Беларусі. Атлас Беларусі. Контурная карта Беларусі.	[1] [6] [8] [16] [19]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў.
1.5.	**Фарміраванне платформавага чахла (8 гадзін).**	2	-	2	-	4			
	Фарміраванне платформавага чахла. 1. Тыпы платформавага чахла. 2. Асноўныя этапы фарміравання платформавага чахла. 3. Адклады верхняга пратэразою, палеазою, мезазою, кайназою, іх распаўсюджванне і асаблівасці палеагеаграфічнага развіцця тэрыторыі Беларусі ў розных геалагічных перыядах.	2					Геалагічная карта Беларусі.	[1] [6] [13] [20]	
	Фарміраванне платформавага чахла ў антрапагене. 1. Асаблівасці развіцця тэрыторыі Беларусі ў чацвярцічным перыядзе. 2. Мацерыковыя зледзяненні і міжледавікоўі. 3. Асноўныя генетычныя тыпы чацвярцічных адкладаў, іх склад і распаўсюджванне.			2		4	Карта чацвярцічных адкладаў Беларусі. Атлас Беларусі. Контурная карта Беларусі.	[1] [6] [9] [13] [17] [20]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў.
1.6.	**Развіццё прыроды Беларусі ў галацэне. Засяленне тэрыторыі чалавекам (6 гадзін).**	-	-	2	-	4			

	Развіццё прыроды Беларусі ў галацэне. Засяленне тэрыторыі Беларусі чалавекам. 1. Узрост галацэна і яго асноўныя стратыграфічныя падраздзяленні. 2. Кліматычныя варыяцыі і іх уплыў на структуру і фарміраванне лесараслiннага покрыва. 3. Фарміраванне відавога складу жывёльнага свету. 4. Засяленне тэрыторыі чалавекам на працягу палеаліта, мезаліта і неаліта. 5. Рассяленне усходне-славянскіх племянных саюзаў па тэрыторыі Беларусі.			2		4	Атлас Беларусі. Фізічная карта Беларусі. Контурная карта Беларусі.	[1] [9] [13] [17] [20]]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў.
1.7.	**Карысныя выкапні (4 гадзіны).**	**2**	**2**	-	-	-			
	Карысныя выкапні. 1. Асаблівасці размяшчэння карысных выкапняў і іх сувязь з тэктанічнымі структурамі і геалагічнымі адкладамі. 2. Класіфікацыя карысных выкапняў. 3. Састаў, умовы залягання, утварэння і магчымасці выкарыстання. 4. Спосабы распрацоўкі, пошукаў і здабычы карысных выкапняў.	2					Карта карысных выкапняў Беларусі. Тэктанічная карта Беларусі.	[1] [6] [13] [17] [20]	
	Пабудова карты размеркавання карысных выкапняў на тэрыторыі Беларусі. 1. Гаручыя карысныя выкапні. 2. Металічныя карысныя выкапні. 3. Неметалічныя карысныя выкапні. 4. Вадкія карысныя выкапні.		2				Карта карысных выкапняў Беларусі. Тэктанічная карта Беларусі. Контурная карта Беларусі.	[1] [2] [6] [9] [15] [17] [20]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў. Кантрольныя тэсты.
1.8.	**Рэльеф тэрыторыі Беларусі (4 гадзіны).**	**2**	**2**	-	-	-			
	Рэльеф тэрыторыі Беларусі. 1. Агульныя рысы будовы паверхні Беларусі. 2. Галоўныя фактары і ўмовы ўтварэння рэльефу. 3. Суадносіны морфаструктуры і морфаскульптуры. 4. Геамарфалагічнае раянаванне (паводле Л.М. Вазнячука і А.В. Мацвеева). 5. Рэльеф вобласці Беларускага Паазер'я, Цэнтральнабеларускіх краявых ледавіковых узвышшаў і град (Заходне і Ўсходне-Беларуская	2					Фізічная карта Беларусі.	[1] [2] [9] [17]	

	падвобласці), раўнін і нізін Перадпалесся, нізін Палесся.							
	Класіфікацыя рэльефу Беларусі. Вывучэнне геаграфічнай наменклатуры (рэльеф). 1. Класіфікацыя рэльефу Беларусі. 2. Асноўныя генетычныя тыпы рэльефу: ледавіковы, водна-ледавіковы, азёрна-ледавіковы, алювіяльны, азёрна-алювіяльны, флювіяльны, суфазійна-карставы, эолавы, азёрна-балотны, схілавы, гравітацыйны, тэхнагенны. 3. Складанне карты рэльефу паверхні тэрыторыі Беларусі.		2			Атлас Беларусі. Фізічная карта Беларусі. Контурная карта Беларусі.	[1] [2] [9] [17]	Праверка індывідуальных заданняў і геаграфічнай наменклатуры. **Кантрольная работа па рэйтынгавай сістэме № 1. Тэмы 1.1-1.8**
	Усяго за семестр	**12**	**8**	**10**	**-**	**16**		**Залік**
	8 семестр							
	Фізічная геаграфія Беларусі	**36**	**12**	**16**	**-**	**36**		
1.9.	**Клімат Беларусі. Кліматычнае раянаванне тэрыторыі (6 гадзін).**	**4**	**2**	**-**	**-**	**-**		
	Клімат Беларусі. 1. Агульныя рысы клімату Беларусі. 2. Працэсы і фактары кліматаўтварэння. 3. Сумарная радыяцыя і радыяцыйны баланс. 4. Атмасферны ціск. Цыркуляцыя паветраных мас.	2				-	Кліматычная карта Беларусі. Фізічная карта Беларусі.	[1] [11] [12] [17]	
	Клімат Беларусі. 1. Цеплавы рэжым Беларусі. Тэмпература паветра і яе тэрытарыяльнае размеркаванне па сезонах года. 2. Водны рэжым Беларусі. Атмасферныя ападкі, іх размеркаванне па тэрыторыі і сезонах года. 3. Кліматычныя рэсурсы. Агракліматычнае раянаванне.	2					Кліматычная карта Беларусі. Фізічная карта Беларусі.	[1] [2] [8] [11] [12] [17] [20]	
	Вызначэнне хода асноўных кліматычных элементаў. Кліматычнае раянаванне тэрыторыі. 1. Аналіз кліматычных карт. 2. Пабудова і іаналіз кліматаграм дзвюх метэастанцый, размешчаных у розных частках РБ.		2				Схема агракліматычнага раянавання Беларусі. Кліматычная карта Беларусі. Атлас Беларусі. Фізічная	[1] [6] [11] [12] [17]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў схемы агракліматычнага раянавання тэрыторыі

	3. Пабудова схемы агракліматычнага раянавання, яе аналіз. 4. Вызначэнне асноўных кліматычных паказчыкаў для агракліматычных раёнаў.						карта Беларусі. Контурная карта Беларусі.		Беларусі. Кантрольныя тэсты.
1.10.	**Характарыстыка сезонаў года (8 гадзін).**	**2**	**-**	**2**	**-**	**4**			
	Характарыстыка сезонаў года. 1. Каляндарныя і феналагічныя поры года. 2. Пачатак, кліматычныя асаблівасці і працягласць феналагічных пор года ў Беларусі.	2					Фізічная карта Беларусі. Прэзентацыя “Поры года Беларусі”	[2] [8] [9] [17] [20]	
	Феналогічныя прыкметы пор года ў Беларусі. 1. Асноўныя феналагічныя прыкметы лета, восені, зімы і вясны ў Беларусі. 2. Народны каляндар. 3. Неспрыяльныя кліматычныя ўмовы і з’явы надвор’я ў Беларусі.			2		4	Атлас Беларусі. Фізічная карта Беларусі.	[1] [9] [17] [20]	Кантрольныя пытанні. Складанне план-канспекту. Індывідуальнае апытанне.
1.11.	**Гідраграфічная сетка Беларусі: рэкі, каналы і водныя сістэмы (4 гадзіны).**	**2**	**2**	**-**	**-**	**-**			
	Гідраграфічная сетка Беларусі. 1. Рачная сетка і сцёк. Паверхневы і падземны сцёк. 2. Водападзелы і галоўныя басейны. 3. Працягласць рэк і гушчыня рачной сеткі. 4. Рэжым рэк па сезонах года. Тыпы жыўлення, лядовы рэжым.	2				-	Фізічная карта Беларусі.	[3] [5] [17] [20]	
	Рэкі, каналы, водныя сістэмы, іх характарыстыка. 1. Гідралагічнае раянаванне. 2. Гідраграфічная характарыстыка сістэм Дняпра, Заходняй Дзвіны, Нёмана, Прыпяці, Віліі, Заходняга Буга, Ловаці. 3. Параўнальная характарыстыка рэк сістэм Дняпра і Нёмана. 4. Каналы і водныя сістэмы, іх выкарыстанне.		2				Фізічная карта Беларусі. Атлас Беларусі. Блакітная кніга Беларусі.	[1] [3] [9] [18] [20]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў і геаграфічнай наменклатуры.
1.12.	**Азёры, вадасховішчы і сажалкі (4 гадзіны).**	**2**	**2**	**-**	**-**	**-**			
	Азёры, вадасховішчы і сажалкі. 1. Азёрнасць тэрыторыі. Размяшчэнне і марфаметрыя азёр. 2. Тыпы азёрных катлавін.	2					Фізічная карта Беларусі.	[3] [5] [17] [20]	

	3. Гідралагічны і гідрахімічны рэжым азёр.								
	Характарыстыка азёр і вадасховішчаў. 1. Генетычная класіфікацыя азёр. Характарыстыка іх асноўных тыпаў. 2. Ацэнка біялагічных рэсурсаў азёр. 3. Вадасховішчы і сажалкі, іх тэрытарыяльнае распаўсюджванне і праблемы выкарыстання.		2				Фізічная карта Беларусі. Атлас Беларусі. Блакітная кніга Беларусі.	[1] [3] [5] [17]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў і геаграфічнай наменклатуры.
1.13.	**Глебавае покрыва тэрыторыі Беларусі (4 гадзіны).**	**2**	**2**	**-**	**-**	**-**			
	Глебавае покрыва тэрыторыі Беларусі. 1. Фактары і працэсы глебаўтварэння на тэрыторыі Беларусі. 2. Глебаўтваральныя пароды, іх генэзіс і грануламетрычны склад. 3. Асноўныя тыпы і падтыпы глебаў, іх распаўсюджванне.	2				-	Глебавая карта Беларусі. Фізічная карта Беларусі.	[1] [6] [9] [10] [15] [16]	
	Структура глебавага покрыва. 1. Структура глебавага покрыва. 2. Глебава-геаграфічнае раянаванне. 3. Пабудова глебавай карты и глебавага профілю.		2				Глебавая карта Беларусі. Фізічная карта Беларусі. Атлас Беларусі.	[1] [10] [15] [16]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў. Кантрольныя тэсты.
1.14.	**Зямельныя рэсурсы. Меліярацыя і яе наступствы (8 гадзін).**	**2**	**-**	**2**	**-**	**4**			
	Зямельныя рэсурсы. 1. Зямельны фонд, яго структура, дынаміка. 2. Зямельныя рэсурсы, іх выкарыстанне. 3. Маніторынг зямель.	2					Фізічная карта Беларусі. Глебавая карта Беларусі.	[6] [19] [20]	
	Меліярацыя і яе наступствы. 1. Меліярацыя, яе віды. 2. Комплексная меліярацыя, яе наступствы. 3. Дэградацыя зямель. 4. Эрозія глебаў і барацьба з ёй.			2		4	Фізічная карта Беларусі. Глебавая карта Беларусі. Атлас Беларусі.	[1] [6] [19] [20]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў. Кантрольныя тэсты.
1.15.	**Раслiннае покрыва (8 гадзін).**	**2**	**-**	**2**	**-**	**4**			
	Раслiннае покрыва. 1. Сучасны склад флоры. 2. Тыпы раслiннасці Беларусі (занальная, інтразанальная, азанальная). 3. Геабатанічнае раянаванне тэрыторыі. 4. Тыпы раслiннасці, іх характарыстыка.	2					Карта раслiннасці Беларусі. Фізічная карта Беларусі.	[6] [7] [8] [20]	

	Тыпы раслiннасцi. 1. Лясны тып раслiннасцi. Лясiстасць тэрыторыi Беларусi. 2. Лугавы тып раслiннасцi. Класы лугоў: поймавыя i пазапоймавыя. Тыпы лугоў: поймавыя высокага, сярэдняга i нiзкага узроўняў, сухадольныя, нiзiнныя. 3. Балотная раслiннасць. Асноўныя тыпы i падтыпы балот: вярховыя, пераходныя, нiзiнныя; лясныя, леса-тапяныя i тапяныя. 4. Хмызняковая раслiннасць. Ксерафiтныя, мезафiтныя, гiгра- i гiдрафiтныя хмызнякi. 5. Водная раслiннасць.			2		4	Карта раслiннасцi Беларусi. Фiзiчная карта Беларусi. Атлас Беларусi. Контурная карта Беларусi.	[1] [2] [7] [8] [20]	Кантрольныя пытаннi. Складанне план-канспекту. Iндывiдуальнае апытанне.
1.16.	**Жывёльны свет (8 гадзiн).**	**2**	**-**	**2**	**-**	**4**			
	Жывёльны свет. 1. Сучасны склад фауны. 2. Акліматызаваныя віды. 3. Прамысловыя жывёлы. 4. Зоагеаграфiчнае раянаванне Беларусi.	2					Фiзiчная карта Беларусi. Схема зоагеаграфiчнага раянаванне Беларусi.	[6] [8] [17] [20] [23]	
	Фаўнiстычныя комплексы. 1. Жывёльны свет лясоў. 2. Жывёльны свет вадаёмаў i ўзбярэжжаў. 3. Жывёльны свет балот i залiўных лугоў. 4. Жывёльны свет палёў i лугоў. 5. Жывёльны свет пасяленняў чалавека.			2		4	Фiзiчная карта Беларусi. Атлас Беларусi. Контурная карта Беларусi.	[1] [6] [8] [17] [20] [23]	Кантрольныя пытаннi. Складанне план-канспекту. Iндывiдуальнае апытанне.
1.17.	**Прыродаахоўныя тэрыторыi Беларусi (8 гадзiн).**	**2**	**2**	**-**	**-**	**4**			
	Прыродаахоўныя тэрыторыi Беларусi. 1. Тыпы прыродаахоўных тэрыторый Беларусi. 2. Прыродныя нацыянальныя паркi i запаведнiкi: Белавежская пушча, Браслаўскi, Нарачанскi, Прыпяцкi, Бярэзiнскi, Палескi. 3. Заказнiкi i помнiкi прыроды рэспублiканскага i мясцовага значэння. 4. Чырвоная кнiга Беларусi.	2					Фiзiчная карта Беларусi.	[1] [6] [14] [17] [20]	
	Ахова прыроды Беларусi. 1. Нарматыўна-прававая база аховы прыроды Беларусi.		2			4	Фiзiчная карта Беларусi. Атлас Беларусi.	[1] [6] [14]	Кантрольныя пытаннi. Праверка iндывiдуальных

	2. Параўнальная характарыстыка розных тыпаў прыродаахоўных тэрыторый Беларусі. 3. Вывучэнне геаграфічнай наменклатуры.							[17] [20]	заданняў і геаграфічнай наменклатуры.
1.18.	**Ландшафты Беларусі і ландшафтнае раянаванне (8 гадзін).**	**2**	**-**	**2**	**-**	**4**			
	Ландшафты Беларусі і ландшафтнае раянаванне. 1. Класіфікацыя ландшафтаў Беларусі. 2. Клас, тып, падтыпы, роды, падроды, віды ландшафтаў. 3. Ландшафтнае раянаванне.	2					Ландшафтная карта Беларусі. Фізічная карта Беларусі.	[2] [6] [14] [17] [20]	
	Характарыстыка ландшафтаў Беларусі. 1. Асаблівасці размяшчэння і характарыстыка родаў ландшафтаў. 2. Занальныя і правінцыяльныя асаблівасці ландшафтаў. 3. Прасторавая структура сучасных прыродна-антрапагенных ландшафтаў Беларусі.			2		4	Ландшафтная карта Беларусі. Фізічная карта Беларусі. Атлас Беларусі.	[1] [2] [6] [10] [17] [20]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў. Кантрольныя тэсты.
1.19.	**Фізіка-геаграфічнае раянаванне тэрыторыі Беларусі. Паазерская правінцыя, яе комплексная характарыстыка (8 гадзін).**	**2**	**-**	**2**	**-**	**4**			
	Фізіка-геаграфічнае раянаванне тэрыторыі Беларусі. 1. Агульныя прынцыпы фізіка-геаграфічнага раянавання ў Беларусі. Фізіка-геаграфічныя падзоны, правінцыі, акругі і раёны. 2. Фізіка-геаграфічнае раянаванне па В.А. Дзяменцьеву (1960 г.). 3. Фізіка-геаграфічнае раянаванне ў адзінай Еўрапейскай дзесятковай сістэме раянавання. 4. Прыродныя комплексы ў межах Беларусі.	2					Фізічная карта Беларусі. Схема фізіка-геаграфічнага раянавання Беларусі.	[2] [6] [8] [10] [17] [20]	
	Паазерская правінцыя, яе комплексная характарыстыка. 1. Паазерская правінцыя, яе геаграфічнае становішча і межы. 2. Агульная характарыстыка прыродных умоў і рэсурсаў. 3. Уплыў Паазерскага ледавіка на фарміраванне паверхні.			2		4	Фізічная карта Беларусі. Атлас Беларусі. Схема фізіка-геаграфічнага раянавання Беларусі.	[1] [2] [6] [8] [10] [17] [20]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў. Кантрольныя тэсты.

	4. Ландшафтная структура.							
1.20.	**Заходне-Беларуская і Усходне-Беларуская правінцыі, іх комплексная характарыстыка (10 гадзін).**	**4**	**-**	**2**	**-**	**4**		
	Заходне-Беларуская правінцыя. 1. Геаграфічнае становішча і межы правінцыі. 2. Прыродныя ўмовы і рэсурсы правінцыі. 3. Ландшафтная структура правінцыі.	2					Фізічная карта Беларусі. Схема фізіка-геаграфічнага раянавання Беларусі.	[8] [10] [17] [20]	
	Усходне-Беларуская правінцыя. 1. Геаграфічнае становішча і межы правінцыі. 2. Прыродныя ўмовы і рэсурсы правінцыі. 3. Ландшафтная структура правінцыі.	2					Фізічная карта Беларусі. Схема фізіка-геаграфічнага раянавання Беларусі.	[2] [6] [8] [10] [17]	
	Комплексная характарыстыка Заходне-Беларускай і Усходне-Беларускай правінцый. 1. Комплексная характарыстыка правінцый па плану (межы, тэктоніка, геалогія, рэльеф, клімат, глебы, гідраграфія, раслінны і жывёльны свет, ахова прыроды, экалагічныя праблемы). 2. Шырокае распаўсюджанне ўзвышшаў і іх уплыў на геаграфічныя працэсы. *3.* Распаўсюджданне лёсаў.			2		4	Фізічная карта Беларусі. Атлас Беларусі. Схема фізіка-геаграфічнага раянавання Беларусі	[1] [2] [6] [8] [10] [17] [20] [21]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў. Кантрольныя тэсты.
1.21.	**Правінцыі Перадпалесся і Палесся, іх комплексная характарыстыка (10 гадзін).**	**4**	**-**	**2**	**-**	**4**		
	Правінцыя Перадпалесся. 1. Геаграфічнае становішча і межы правінцый. 2. Прыродныя ўмовы і рэсурсы правінцый. 3. Ландшафтная структура правінцый.	2				2	Фізічная карта Беларусі. Схема фізіка-геаграфічнага раянавання Беларусі.	[6] [10] [17] [20]	
	Палеская правінцыя. 1. Геаграфічнае становішча і межы правінцый. 2. Прыродныя ўмовы і рэсурсы правінцый. 3. Ландшафтная структура правінцый.	2					Фізічная карта Беларусі. Схема фізіка-геаграфічнага раянавання Беларусі.	[6] [10] [20]	
	Комплексная характарыстыка правінцый Перадпалесся і Палесся. 1. Комплексная характарыстыка правінцый па плану (межы, тэктоніка, геалогія, рэльеф, клімат, глебы,			2		2	Фізічная карта Беларусі. Атлас Беларусі. Схема	[1] [2] [6] [8]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў. Кантрольныя тэсты.

	гідраграфія, раслінны і жывёльны свет, ахова прыроды, экалагічныя праблемы). 2. Пераходны характар прыродных комплексаў. 3. Своеасаблівасць прыродных комплексаў Палесся.						фізіка-геаграфічнага раянавання Беларусі.	[10] [17] [20] [21]	
1.22.	**Сучасныя геаэкалагічныя праблемы Беларусі і накірункі іх аптымізацыі (6 гадзін).**	**4**	**2**	**-**	**-**	**-**			
	Сучасныя геаэкалагічныя праблемы Беларусі і накірункі іх аптымізацыі. 1. Геаэкалагічная сітуацыя Беларусі: фарміраванне, змяненне, рэгіянальныя асаблівасці. 2. Сучасныя геаэкалагічныя праблемы выкарыстання зямельных, кліматычных, водных і біялагічных рэсурсаў рэспублікі. 3. Геаэкалагічныя аспекты здабычы карысных выкапняў.	2					Фізічная карта Беларусі. Карта забруджвання тэрыторыі Беларусі радыянуклідамі.	[2] [9] [10] [17] [18] [21]	
	Сучасныя геаэкалагічныя праблемы Беларусі і накірункі іх аптымізацыі. 1. Антрапагенная трансфармацыя ландшафтаў Беларусі. 2. Праблемы радыяактыўнага забруджвання прыроднага асяроддзя Беларусі. 3. Асноўныя шляхі вырашэння геаэкалагічных праблем краіны. 4. Геаэкалагічныя аспекты Нацыянальнай стратэгіі ўстойлівага развіцця.	2					Фізічная карта Беларусі. Карта забруджвання тэрыторыі Беларусі радыянуклідамі.	[2] [9] [10] [17] [18] [21]	
	Сучасныя геаэкалагічныя праблемы Беларусі і накірункі іх аптымізацыі. 1. Геаэкалагічная сітуацыя Беларусі: фарміраванне, змяненне, рэгіянальныя асаблівасці. 2. Асноўныя шляхі вырашэння геаэкалагічных праблем краіны. 3. Геаэкалагічныя аспекты Нацыянальнай стратэгіі ўстойлівага развіцця.		2				Фізічная карта Беларусі. Карта забруджвання тэрыторыі Беларусі радыянуклідамі.	[1] [2] [9] [10] [17] [18] [21]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў. Кантрольныя тэсты. **Кантрольная работа па рэйтынгавай сістэме № 2. Тэмы 1.9-1.22**
	Усяго за 8 семестр (1 раздзел)	**36**	**12**	**16**	**-**	**36**			**Экзамен**
8 семестр									

ЛК ЛБ Пр Сем

2	**РАЗДЗЕЛ 2. ЭКАНАМІЧНАЯ І САЦЫЯЛЬНАЯ ГЕАГРАФІЯ БЕЛАРУСІ (96 гадзін)**	**52**	**14**	**26**	**4**	**58**			
2.1	*Эканамічная і сацыяльная геаграфія Беларусі як вучэбная дысцыпліна: мэта, задачы і месца ў сістэме геаграфічных ведаў.* 1. Эканамічная і сацыяльная геаграфія Беларусі як навука і вучэбная дысцыпліна. 2. Сутнасць і структура сацыяльна-эканамічнай геаграфіі. 3. Мэта і задачы курса ў фарміраванні геаграфічных ведаў студэнтаў педагагічных спецыяльнасцей.	2	-	-	-		Мультымедыйнае суправаджэнне.	[8] [15] [17] [21] [22]	
	Эканоміка-геаграфічнае вывучэнне Беларусі. 1. Гістарычны агляд эканоміка-геаграфічнага вывучэння Беларусі. 2. Накірункі і задачы сучасных сацыяльна-эканоміка-геаграфічных даследаванняў. 3. Крыніцы інфармацыі па сацыяльна- эканамічнай геаграфіі Беларусі.	-	-	-	2	2	Мультымедыйнае суправаджэнне: прыклады разнастайных крыніц інфармацыі, персаналіі.	[1] [4] [15] [16] [21] [22]	Кантрольныя пытанні. Вуснае апытанне.
2.2	*Рэспубліка Беларусь у СНД, еўрапейскім і сусветным супольніцтве* 1. Рэспубліка Беларусь – новая незалежная дзяржава з пераходнай эканомікай. 2. Роля і месца Беларусі ў СНД, еўрапейскім і сусветным супольніцтве па плошчы, колькасці насельніцтве, валавым унутраным прадукце, прымысловай і сельска-гаспадарчай вытворчасці і інш. 3. Удзел у міжнародных арганізацыях.	2	-	-	-	2	Мультымедыйнае суправаджэнне, насценная карта “Палітычная карта свету”	[1] [2] [16] [17] [21] [22]	
	Утварэнне Беларусі і фарміраванне яе тэрыторыі. 1. Кароткі гістарычны нарыс беларускай дзяржаўнасці і шлях да ўтварэння суверэннай дзяржавы. 2. Дзяржаўнае ўладкаванне 3. Сучасныя дзяржаўныя межы.	-	-	2	-	2	Насценная карта, атлас настаўніка, контурныя карты. Практыкум.	[1] [6] [17] [21] [22]	Кантрольныя пытанні. Праверка геаграфічнай наменклатуры. Праверка задання па контурнай карце
2.3	*Асаблівасці і тэндэнцыі сучаснага сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны*	2	-	-	-	2	Мультымедыйнае суправаджэнне: табліцы, графічныя матэрыялы аб	[1] [4] [15] [16]	

ЛК ЛБ Пр Сем

	1. Сутнасць і этапы пераходнага перыяду. Асаблівасці развіцця эканомікі краіны ва ўмовах рыначных адносін. 2. Ацэнка стартавых умоў і сучаснага ўзроўню сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі. 3. Дынаміка асноўных макраэканамічных паказчыкаў.						дынаміцы паказчыкаў	[17] [21] [22]	
	Нацыянальная стратэгія ўстойлівага развіцця (НСУР). 1. Мэта і задачы НСУР. 2. Прыярытэтныя напрамкі развіцця сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі. 3. Новыя формы гаспадарання і новыя тыпы прадпрыемстваў.	-	-	-	2	2	Практыкум, вучэбныя дапаможнікі, нарматыўныя дакументы.	[1] [4] [15] [17]	Кантрольныя пытанні. Вуснае апытанне.
2.4	*Эканоміка-геаграфічнае і геапалітычнае становішча Беларусі* *1.* Паняцце аб эканоміка-геаграфічным становішчы (ЭГС) і геапалітычным становішчы (ГПС). *2.* Дынамізм, гістарычная зменлівасць і сучасная ацэнка ЭГС і ГПС Беларусі. *3.* Асноўныя падыходы да ацэнкі ЭГС і ГПС.	2	-	-	-	-	Мультымедыйнае суправаджэнне. Насценныя карты: "Палітычная карта свету", "Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел Беларусі"	[4] [15] [16] [17] [21] [22]	
	Ацэнка ЭГС і ПГС Беларусі 1. Транзітнасць, суседства і блізкасць да мораў як важнейшыя станоўчыя складальнікі ЭГС краіны. 2. Асаблівасці ЭГС асобных рэгіёнаў і прамысловых цэнтраў у кантэксце ўстойлівага іх развіцця і тэрытарыяльнай арганізацыі (жыцця) краіны. *3.* ГПС Беларусі і яго асаблівасці.	-	-	2	-	2	Насценныя карты: "Палітычная карта свету", "Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел Беларусі". Практыкум.	[1] [16] [17] [21] [22]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў.
2.5	*Прыродна-рэсурсны патэнцыял Беларусі* 1. Паняцце аб прыродна-рэсурсным патэнцыяле і яго склад. 2. Прыродныя ўмовы і іх ацэнка для жыцця людзей і гаспадарчай дзейнасці. 3. Рацыянальнае прырода-карыстанне як важнейшы накірунак устойлівага развіцця краіны і яе рэгіёнаў	2	-	-	-	-	Карта карысных выкапняў Беларусі. Фізічная карта Беларусі. Мультымедыйнае суправаджэнне.	[1] [2] [16] [17] [21] [22]	

	4. Сучасная экалагічная сітуацыя краіны і яе рэгіёнаў.								
	Прыродныя рэсурсы: геаграфічныя асаблівасці размеркавання і выкарыстання асобных відаў прыродных рэсурсаў 1. Ацэнка забяспечанасці Беларусі асобнымі відамі прыродных рэсурсаў. 2. Геаграфічныя асаблівасці земле-, вода- і лесакарыстання.	-	2	-	-	2	Практыкум, вучэбныя дапаможнікі. Атлас настаўніка. Контурныя карты.	[1] [2] [6] [16] [17] [22]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў.
2.6	*Сацыяльна-дэмаграфічны патэнцыял Беларусі* 1. Паняцце аб сацыяльна-дэмаграфічным патэнцыяле (СДП). 2. Ацэнка сучаснай дэмаграфічнай сітуацыі краіны. 3. Дэмаграфічныя пагрозы і іх уздзеянне на ўстойлівае развіццё. 4. Асаблівасці рассялення насельніцтва краіны і кірункі яго ўдасканалення. 5. Узровень і якасць жыцця насельніцтва і іх рэгіянальныя асаблівасці. *6.* . Кірункі павышэння ўзроўню і якасці жыцця жыхароў краіны.	4	-	-	-	-	Карта насельніцтва Беларусі. Мультымедыйнае суправаджэнне.	[1] [4] [6] [16] [17] [22]	
	Працоўны патэнцыял краіны: дынаміка і рэгіянальныя асаблівасці. 1. Паняцце аб працоўным патэнцыяле. Колькасны і якасны яго бакі. 2. Дынаміка працоўных рэсурсаў і занятасці насельніцтва. *3.* Беспрацоўе і яго геаграфія.	-	2	-	-	-	Карта насельніцтва Беларусі. Нацыянальны атлас. Практыкум. Атлас па геаграфіі Беларусі. Вучэбныя дапаможнікі	[1] [4] [16] [17] [21] [22]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў.
2.7	*Вытворчы, навукова-тэхнічны і інавацыйны патэнцыялы Беларусі* 1. Паняцце аб вытворчым, навукова-тэхнічным і інавацыйным патэнцыялах і іх уздзеянне на ўстойлівасць сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны і асобных яе рэгіёнаў.	2	-	-	-	2	Мультымедыйнае суправаджэнне.	[1] [4] [6] [16] [17] [22]	

	2. Нацыянальная інавацыйная сістэма і Дзяржаўная праграма інавацыйнага развіцця Рэспублікі Беларусь.								
	Рэгіянальныя асаблівасці развіцця і размяшчэння вытворчага, навукова-тэхнічнага і інавацыйнага патэнцыялаў. 1. Паказчыкі вымярэння пералічаных патэнцыялаў. 2. Асаблівасці размяшчэння вытворчага, навукова-тэхнічнага і інавацыйнага патэнцыялаў.	-	-	2	-	2	Эканамічная карта Беларусі. Практыкум. Атлас настаўніка	[1] [4] [15] [16] [17] [22]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў. Вуснае апытанне.
2.8	*Гаспадарчая асвоенасць тэрыторыі Беларусі* 1. Умовы асваення тэрыторыі Беларусі. 2. Віды асваення тэрыторыі: прамысловае, сельскагаспадарчае, транспартнае, рэкрэацыйнае і інш. 3. Паказчыкі асвоенасці тэрыторыі. Інтэгральны паказчык асвоенасці.	2	-	-	-	2	Мультымедыйнае суправаджэнне. Насценная карта “Сельская гаспадарка Беларусі”.	[4] [15] [16] [17] [22]	
	Ацэнка гаспадарчай асвоенасці тэрыторыі Беларусі. 1. Асаблівасці ацэнкі гаспадарчай асвоенасці тэрыторый рознага ўзроўню (краіны, адміністрацыйных абласцей і раёнаў). 2. Узровень гаспадарчай асвоенасці асобных рэгіёнаў і іх параўнальная ацэнка. 3. Асвоенасць тэрыторыі як вынік і фактар тэрытарыяльнай арганізацыі гаспадаркі і насельніцтва.	-	2	-	-	2	Эканамічная карта Беларусі. Практыкум. Атлас настаўніка. Контурныя карты	[1] [6] [15] [16] [17] [21] [22]	Праверка індывідуальных заданняў. **Кантрольная работа па рэйтынгавай сістэме № 3. “Фактары сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі”**

2.9	*Структура эканомікі па відах эканамічнай дзейнасці і тэрытарыяльная структура гаспадаркі Беларусі.* 1. Агульнадзяржаўны класіфікатар відаў эканамічнай дзейнасці і яго асаблівасці. 2. Тэндэнцыі змяненняў структуры эканомікі краіны і яе рэгіёнаў па відах эканамічнай дзейнасці. 3. Міжгаспадарчыя комплексы як спалучэнне розных відаў эканамічнай дзейнасці.	2	-	-	-	-	Мультымедыйнае суправаджэнне.	[1] [4] [16] [17] [22]	
	Тэрытарыяльная структура эканомікі і фактары, якія яе абумоўліваюць. 1. Валавы рэгіянальны прадукт. 2. Структура прамысловасці і яе асаблівасці на рэгіянальным узроўні. Узровень тэрытарыяльнай канцэнтрацыі прамысловасці. 3. Буйнейшыя гаспадарчыя цэнтры, вузлы, восі эканамічнага развіцця краіны.	-	-	2	-	2	Эканамічная карта Беларусі. Практыкум. Атлас настаўніка. Контурныя карты	[1] [4] [15] [16] [17] [21] [22]	Кантрольныя пытанні. Вуснае апытанне. Праверка індывідуальных заданняў.
2.10	*Паліўна-энергетычны комплекс (ПЭК)* 1. Склад, структура ПЭК і яго роля ў эканоміцы. 2. Здабыча паліўна-энергетычных карысных выкапняў і яе геаграфічныя асаблівасці. 3. Вытворчасць нафтапрадуктаў. Нафта- і газазабеспячэнне. Структура паліўнага балансу краіны. 4. Праблемы і перспектывы развіцця комплекса. Стратэгія развіцця энергетычнага патэнцыялу краіны.	2	-	-	-	2	Эканамічная карта Беларусі. Мультымедыйнае суправаджэнне.	[1] [6] [16] [17] [21] [22]	
	Электраэнергетыка і энергабаланс краіны. 1. Вытворчасць і размеркаванне электраэнергіі і газу. 2. Тыпы электрастанцый і іх геаграфія. 3. Энергабаланс краіны.	-	2	-	-	2	Эканамічная карта Беларусі. Практыкум. Контурныя карты. Атлас Беларусі. Статыстычныя даведнікі	[1] [6] [16] [17] [21] [22]	Кантрольныя пытанні. Вуснае апытанне. Праверка індывідуальных заданняў. Тэсты.

2.11	*Металурга-машынабудаўнічы комплекс (ММК)* 1. Склад, структура ММК і яго роля ў эканоміцы краіны. 2. Металургічная вытворчасць і вытворчасць гатовых металічных вырабаў: асаблівасці развіцця і размяшчэння. Буйнейшыя цэнтры. 3. Тэрытарыяльныя дыспрапорцыі ў развіцці ММК. Неабходнасць удасканалення структуры ММК.	2	-	-	-	2	Эканамічная карта Беларусі. Мультымедыйнае суправаджэнне.	[4] [6] [16] [17] [22]	
	Асаблівасці развіцця і размяшчэння машынабудаўнічых вытворчасцяў 1. Асаблівасці развіцця і размяшчэння вытворчасці транспартных сродкаў. 2. Асаблівасці развіцця і размяшчэння вытворчасці машын і абсталявання. 3. Асаблівасці развіцця і размяшчэння вытворчасці электронікі, электратэхнікі і бытавых прыбораў.	-	-	2	-	2	Эканамічная карта Беларусі. Практыкум. Контурныя карты. Атлас Беларусі. Статыстычныя даведнікі	[1] [4] [15] [16] [17] [22]	Кантрольныя пытанні. Вуснае апытанне. Праверка індывідуальных заданняў.
2.12	*Хімічны комплекс* 1. Склад, структура і роля комплекса ў эканоміцы краіны. 2. Перадумовы фарміравання комплекса ў Беларусі. 3. Праблемы і перспектывы развіцця і размяшчэння комплекса.	2	-	-	-	-	Эканамічная карта Беларусі. Мультымедыйнае суправаджэнне.	[1] [4] [6] [16] [17] [22]	
	Асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння асобных відаў хімічнай вытворчасці 1. Асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння вытворчасці мінеральных угнаенняў. 2. Асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння вытворчасці пластмас, штучных і сінтэтычных валокнаў, сінтэтычнага каўчука.	-	2	-	-	2	Эканамічная карта Беларусі. Практыкум. Контурныя карты. Атлас Беларусі. Атлас настаўніка. Статыстычныя даведнікі	[1] [4] [6] [16] [17] [21] [22]	Кантрольныя пытанні. Вуснае апытанне. Праверка індывідуальных заданняў. Тэсты.

2.13	*Лесапрамысловы комплекс:* 1. склад, асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння. 2. Склад, структура і роля комплекса ў эканоміцы краіны. 3. Лясная гаспадарка як база развіцця комплекса. 4. Вытворчасць мэблі як вядучае звяно комплекса. 5. Праблемы і перспектывы развіцця комплекса.	2	-	-	-	-	Эканамічная карта Беларусі. Мультымедыйнае суправаджэнне.	[1] [4] [15] [16] [17]	
	Асаблівасці развіцця і размяшчэння асобных вытворчасцяў у складзе комплекса 1. Асаблівасці развіцця і размяшчэння дрэваапрацоўчай і цэлюлозна-папяровай вытворчасці. 2. Асаблівасці развіцця і размяшчэння паліграфічнай і выдавецкай дзейнасці.	-	-	2	-	2	Эканамічная карта Беларусі. Практыкум. Контурныя карты. Атлас Беларусі. Атлас настаўніка. Статыстычныя даведнікі	[1] [4] [6] [16] [17]	Кантрольныя пытанні. Вуснае апытанне. Праверка індывідуальных заданняў.
2.14	*Аграрна-прамысловы комплекс* 1. Склад, структура і роля комплекса ў эканоміцы краіны, неабходнасць яго рэфармавання. 2. Зямельныя і агракліматычныя рэсурсы, іх ацэнка. 3. Сельскагаспадарчыя ўгоддзі: структура і размяшчэнне. 4. Эканоміка-геаграфічная характарыстыка важнейшых частак комплекса – сельскай гаспадаркі і вытворчасці харчовых прадуктаў.	2	-	-	-	2	Эканамічная карта Беларусі. Карта сельскай гаспадаркі. Мультымедыйнае суправаджэнне.	[1] [6] [15] [16] [17] [20] [22]	
	Асаблівасці размяшчэння асноўных відаў дзейнасці ў складзе АПК. 1. Параўнальная эфектыўнасць сельскагаспадарчай вытворчасці на ўзроўні адміністрацыйных абласцей і раёнаў. Зоны спецыялізацыі сельскай гаспадаркі. 2. Буйнейшыя цэнтры вытворчасці харчовых тавараў. 3. Геаграфія прадпрыемстваў, якія забяспечваюць комплекс сродкамі вытворчасці.	-	2	-	-	2	Практыкум. Контурныя карты. Атлас Беларусі. Атлас настаўніка. Вучэбныя дапаможнікі. Статыстычныя даведнікі	[1] [4] [6] [17] [20]	Кантрольныя пытанні. Вуснае апытанне. Праверка індывідуальных заданняў.

2.15	*Будаўніча-прамысловы комплекс* 1. Склад, структура і роля комплекса ў эканоміцы краіны. Перадумовы яго развіцця. 2. Здабыча сыравіны для будаўніцтва і вытворчасці неметалічных мінеральных прадуктаў (будаўнічых матэрыялаў). 3. Праблемы і перспектывы развіцця комплекса. Важнейшыя аб'екты новага будаўніцтва.	2	-	-	-	2	Эканамічная карта Беларусі. Мультымедыйнае суправаджэнне.	[4] [8] [16] [17] [20] [22]	
	Асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння вядучых звёнаў комплекса – будаўніцтва і вытворчасці будаўнічых матэрыялаў. 1. Асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння вытворчасці будаўнічых матэрыялаў. 2. Асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння будаўніцтва.	-	-	2	-	2	Практыкум. Контурныя карты. Атлас Беларусі. Вучэбныя дапаможнікі. Статыстычныя даведнікі	[4] [15] [16] [17] [21] [22]	Кантрольныя пытанні. Вуснае апытанне. Праверка індывідуальных заданняў.
2.16	*Комплекс па вытворчасці спажывецкіх тавараў* 1. Склад, структура і роля комплекса ў сацыяльна-эканамічным развіцці краіны. Перадумовы развіцця комплекса. 2. Ступень забяспячэння насельніцтва краіны важнейшымі спажывецкімі таварамі айчыннай вытворчасці. 3. Праблемы і перспектывы забяспячэння насельніцтва спажывецкімі таварамі.	2	-	-	-	-	Эканамічная карта Беларусі. Мультымедыйнае суправаджэнне.	[4] [15] [16] [17] [20] [22]	
	Асаблівасці развіцця і размяшчэння асобных відаў вытворчасці комплекса. 1. Тэкстыльная, швейная, гарбарная і абутковая вытворчасці як галоўныя часткі комплекса, асаблівасці іх развіцця і размяшчэння. 2. Геаграфія вытворчасці музычных інструментаў, спартыўных тавараў, цацак і інш.	-	-	2	-	2	Практыкум. Контурныя карты. Атлас Беларусі. Вучэбныя дапаможнікі. Статыстычныя даведнікі	[1] [4] [15] [16] [17] [20] [22]	Кантрольныя пытанні. Вуснае апытанне. Праверка індывідуальных заданняў.

2.17	*Віды эканамічнай дзейнасці па аказанні паслуг* 1. Структура і роля паслуг у эканоміцы краіны. 2. Фактары тэрытарыяльнай арганізацыі ўстаноў па аказанні паслуг. 3. Гандаль і яго геаграфічныя асаблівасці. 4. Геаграфія ўстаноў па аказанні камунальных, сацыяльных і персанальных паслуг. 5. Праблемы і перспектывы развіцця і размяшчэння відаў дзейнасці па аказанні паслуг.	4	-	-	-	-	Карта “Транспарт і сувязь Беларусі”. Мультымедыйнае суправаджэнне.	[1] [4] [15] [16] [17] [20] [22]	
	Транспарт і сувязь у абслугоўванні насельніцтва і вытворчасці. 1. Асаблівасці развіцця і размяшчэння асобных відаў транспарту ў Беларусі. 2. Асноўныя паказчыкі работы транспарту і іх тэрытарыяльная дыферэнцыяцыя. 3. Рэгіянальныя асаблівасці рязвіцця сувязі.	-	-	2	-	2	Карта “Транспарт і сувязь Беларусі”. Вучэбныя дапаможнікі. Статыстычныя даведнікі	[1] [4] [6] [16] [17] [21] [22]	Кантрольныя пытанні. Вуснае апытанне. Праверка індывідуальных заданняў.
2.18	*Знешнеэканамічныя сувязі Беларусі.* 1. Віды і значэнне знешнеэканамічных сувязей для развіцця Беларусі. 2. Знешні гандаль як важнейшая форма знешнеэканамічных сувязей краіны. 3. Замежныя інвестыцыі. Свабодныя эканамічныя зоны. Накірункі ўдасканалення знешнеэканамічнай дзейнасці Беларусі.	2	-	-	-	-	Карта “Знешне-эканамічныя сувязі Беларусі”. Мультымедыйнае суправаджэнне.	[1] [4] [6] [16] [17] [21] [22]	
	Структура і геаграфічныя асаблівасці знешнега гандлю Беларусі. 1. Знешнегандлёвы патэнцыял. 2. Знешнегандлёвы тавараабарот, структура экспарту і імпарту тавараў і паслуг. 3. Геаграфія знешнега гандлю. Рэгіёны Беларусі ў знешнім гандлі.	-	-	-	-	2	Практыкум. Контурныя карты. Атлас Беларусі. Вучэбныя дапаможнікі. Статыстычныя даведнікі	[1] [4] [15] [16] [17] [21] [22]	Кантрольныя пытанні. Вуснае апытанне. Праверка індывідуальных заданняў. *Кантрольная работа па рэйтынгавай сістэме № 4. “Міжгаліновыя гаспадарчыя комплексы Беларусі”*

2.19	*Рэгіянальная палітыка і тэрытарыяльныя прапорцыі ў развіцці і размяшчэнні прадукцыйных сіл Беларусі.* 1. Паняцце "рэгіянальная палітыка", яе мэты і прынцыпы. 2. Рэгіянальныя праблемы і дыспрапорцыі сучаснага развіцця краіны. 3. Важнейшыя накірункі дзяржаўнай рэгіянальнай палітыкі.	2	-	-	-	-	Мультымедыйнае суправаджэнне. Адміністрацыйная карта Беларусі	[1] [4] [6] [16] [17] [20] [22]	
	Праблемныя рэгіёны Беларусі і іх развіццё. 1. Крытэрыі праблемнасці і прычыны, якія іх абумоўліваюць. 2. Перспектывы развіцця праблемных рэгіёнаў.	-	-	2	-	2	Практыкум. Контурныя карты. Атлас Беларусі. Вучэбныя дапаможнікі. Статыстычныя даведнікі	[1] [4] [10] [16] [17] [21] [22]	Кантрольныя пытанні. Вуснае апытанне.
2.20	*Эканоміка-геаграфічнае раяніраванне Беларусі* 1. Мэты і віды эканоміка-геаграфічнага раяніравання. 2. Эканамічнае раяніраванне і адміністрацыйна-тэрытарыяльнае дзяленне. 3. Неабходасць удасканалення раяніравання і адміністрацыйна-тэрытарыяльнага дзялення.	2	-	-	-	-	Мультымедыйнае суправаджэнне. Адміністрацыйная карта Беларусі	[4] [15] [16] [17] [21] [22]	
	Віды грамадска-геаграфічнага раяніравання Беларусі 1. Асаблівасці раяніравання Беларусі ў XX ст. 2. Сацыяльна-эколага-эканамічнае раяніраванне Беларусі. 3. Раяніраванне па ступені ўстойлівасці развіцця рэгіёнаў і праблемнае раяніраванне краіны.	-	-	2	-	2	Практыкум. Контурныя карты. Атлас Беларусі. Вучэбныя дапаможнікі. Статыстычныя даведнікі.	[1] [4] [15] [16] [17] [21] [22]	Кантрольныя пытанні. Вуснае апытанне. Праверка індывідуальных заданняў. Праверка геаграфічнай наменклатуры
2.21	*Агульная характарыстыка рэгіёнаў Беларусі.* 1. Месца і роля ўнутрырэспубліканскіх рэгіёнаў (абласцей і г.Мінска) у нацыянальнай эканоміцы. 2. Адрозненні ў передумовах сацыяльна-эканамічнага развіцця ўнутрырэспубліканскіх рэгіёнаў. 3. Асаблівасці структуры гаспадаркі рэгіёнаў. Асноўныя сацыяльна-эканамічныя паказчыкі рэгіёнаў.	2	-	-	-	-	Мультымедыйнае суправаджэнне. Эканамічная карта Беларусі	[1] [4] [15] [16] [17] [21]]	

	Кароткая эканоміка-геаграфічная характарыстыка абласцей і г.Мінска. 1. Характарыстыка патэнцыялаў сацыяльна-эканамічнага развіцця рэгіёнаў. 2. Асаблівасці развіцця і размяшчэння асноўных відаў эканамічнай дзейнасці. 3. Праблемы і преспектывы развіцця рэгіёнаў.	6	-	-	-	2	Мультымедыйнае суправаджэнне. Эканамічная карта Беларусі. Карты абласцей Беларусі	[1] [6] [15] [16] [17] [21]	
	Параўнальная характарыстыка развіцця паўночных і паўднёвых рэгіёнаў Беларусі. 1. Супастаўленне Віцебскай, Брэсцкай і Гомельскай абласцей па асноўных паказчыках сацыяльна-эканамічнага развіцця. 2. Выяўленне рысаў падабенства і адрозненняў, тлумачэнне іх прычын.	-	-	2	-	-	Практыкум. Контурныя карты. Атлас Беларусі. Вучэбныя дапаможнікі. Статыстычныя даведнікі.	[1] [16] [17] [21] [22]	Кантрольныя пытанні. Вуснае апытанне. Праверка індывідуальных заданняў. Праверка геаграфічнай наменклатуры
	Параўнальная характарыстыка развіцця заходніх і ўсходніх рэгіёнаў Беларусі. 1. Супастаўленне Гродзенскай і Магілёўскай абласцей па асноўных паказчыках сацыяльна-эканамічнага развіцця. 2. Выяўленне рысаў падабенства і адрозненняў, тлумачэнне іх прычын.	-	-	2	-	2	Практыкум. Контурныя карты. Атлас Беларусі. Вучэбныя дапаможнікі. Статыстычныя даведнікі.	[1] [2] [6] [16] [17] [20] [21]	Кантрольныя пытанні. Вуснае апытанне. Праверка індывідуальных заданняў. Праверка геаграфічнай наменклатуры
	Усяго за 8 семестр (2 раздзел)	**52**	**14**	**26**	**4**	**58**			
	Усяго за семестр	**88**	**26**	**42**	**4**	**94**			**Экзамен**
	УСЯГО	**100**	**34**	**52**	**4**	**110**			

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ (ЗАВОЧНАЯ ФОРМА АТРЫМАННЯ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ)

№№	Назва раздзела, тэмы, занятка; пералік вывучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін					Матэрыяльнае забеспячэнне занятка (наглядныя, метадычныя дапаможнікі і інш.)	Літаратура	Форма кантроля ведаў
		Лекцыі	Лабараторныя заняткі	Практычныя заняткі	Семінарскія заняткі	Самастойная работа студэнта			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	8 семестр								
1.	**ФІЗІЧНАЯ ГЕАГРАФІЯ БЕЛАРУСІ**	**12**	**8**	**4**	**-**	**-**			
1.1.	**Ацэнка фізіка-геаграфічнага становішча Беларусі. Даследаванасць прыродных умоў Беларусі (4 гадзіны).**	**2**	**2**						
	Ацэнка фізіка-геаграфічнага становішча Беларусі. Даследаванасць прыродных умоў Беларусі. 1. Геаграфічнае становішча Беларусі. Фарміраванне тэрыторыі Беларусі. 2. Асноўныя этапы вывучэння прыроды. Дарэвалюцыйны этап (да 1919 г.). 3. Даваенны перыяд (1919 – 1941 гг.). 4. Сучасны этап.	2	-	-		-	Фізічная карта Беларусі.	[1] [9] [17]	
	Ацэнка фізіка-геаграфічнага становішча Беларусі. 1. Беларусь на карце Еўропы. 2. Крайнія кропкі Беларусі, іх вызначэнне. Геаграфічны цэнтр краіны, яго вызначэнне. 3. Межы Беларусі, іх працягласць з рознымі краінамі, канфігурацыя і памеры тэрыторыі. 4. Фізіка-геаграфічныя ўмовы, якія ўплываюць на развіццё краіны.		2				Атлас Беларусі. Фізічная карта Беларусі.	[1] [8] [17]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў.
1.2.	**Прыродна-рэсурсны патэнцыял Рэспублікі Беларусь: тэктоніка, геалогія і рэльеф. (4 гадзіны).**	**2**	**2**						

	Тэктанічная будова, геалогія і рэльеф тэрыторыі Беларусі. 1. Буйнейшыя тэктанічныя структуры і этапы іх фарміравання. Асноўныя этапы фарміравання платформавага чахла. 2. Асаблівасці размяшчэння карысных выкапняў і іх сувязь з тэктанічнымі структурамі і геалагічнымі адкладамі. 3. Класіфікацыя рэльефу Беларусі. Геамарфалагічнае раянаванне (паводле Л.М. Вазнячука і А.В. Мацвеева). 4. Рэльеф вобласці Беларускага Паазер'я, Цэнтральнабеларускіх краявых ледавіковых узвышшаў і град (Заходне і Ўсходне-Беларуская падвобласці), раўнін і нізін Перадпалесся, нізін Палесся.	2	-	-	-	2	Тэктанічная карта Беларусі.	[1] [9] [12] [16] [19]	
	Карысныя выкапні Беларусі, іх сувязь з тэктанічнымі структурамі і геалагічнымі адкладамі. 1. Пабудова тэктанічнай картасхемы асноўных структур фундамента Беларусі. 2. Пабудова карты размеркавання карысных выкапняў на тэрыторыі Беларусі. 3. Адлюстраванне на карце Беларусі межаў здедзяненняў. 4. Класіфікацыя карысных выкапняў. Састаў, умовы залягання, утварэння і магчымасці выкарыстання: параўнальная характарыстыка.		2				Тэктанічная карта Беларусі. Фізічная карта Беларусі. Карта карысных выкапняў Беларусі.	[1] [6] [13] [17] [20]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў. Кантрольныя тэсты.
1.3.	**Клімат Беларусі. Кліматычнае раянаванне тэрыторыі. Поры года. (4 гадзіны).**	**2**	**2**						
	Клімат Беларусі. Кліматычнае раянаванне тэрыторыі. Поры года. 1. Агульныя рысы клімату Беларусі. 2. Фактары кліматаўтварэння. 3. Цыркуляцыя паветраных мас. 4. Кліматычныя рэсурсы. Агракліматычнае раянаванне. 5. Пачатак, кліматычныя асаблівасці і працягласць феналагічных пор года ў Беларусі.	2					Кліматычная карта Беларусі. Фізічная карта Беларусі.	[1] [11] [12] [17]	

	Вызначэнне хода асноўных кліматычных элементаў. Характарыстыка надвор'я і пор года Беларусі. 1. Аналіз кліматычных карт. 2. Пабудова і іаналіз кліматаграм дзвюх метэастанцый, размешчаных у розных частках РБ. 3. Пабудова схемы агракліматычнага раянавання, яе аналіз. 4. Вызначэнне асноўных кліматычных паказчыкаў для агракліматычных раёнаў. 5. Асноўныя феналагічныя прыкметы лета, восені, зімы і вясны ў Беларусі. 6. Неспрыяльныя кліматычныя ўмовы і з'явы надвор'я ў Беларусі.		2				Схема агракліматычнага раянавання Беларусі. Кліматычная карта Беларусі. Атлас Беларусі. Фізічная карта Беларусі. Контурная карта Беларусі.	[1] [6] [11] [12] [17]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў схемы агракліматычнага раянавання тэрыторыі Беларусі. Кантрольныя тэсты.
1.4.	**Гідраграфія Беларусі: рэкі, каналы, водныя сістэмы, азёры (4 гадзіны).**	**2**	**2**						
	Гідраграфія Беларусі. 1. Рачная сетка і сцёк. Водападзелы і галоўныя басейны. Гушчыня рачной сеткі. 2. Рэжым рэк па сезонах года. Тыпы жыўлення, лядовы рэжым. 3. Каналы і водныя сістэмы, іх выкарыстанне. 4. Азёрнасць тэрыторыі. Размяшчэнне і марфаметрыя азёр. Тыпы азёрных катлавін. 5. Вадасховішчы і сажалкі Беларусі, іх характарыстыка. 6. Гідраграфічная характарыстыка сістэм Дняпра, Заходняй Дзвіны, Нёмана, Прыпяці, Віліі, Заходняга Буга, Ловаці.	2					Фізічная карта Беларусі.	[3] [5] [17] [20]	
	Рэкі і азёры Беларусі, іх характарыстыка. 1. Параўнальная характарыстыка рэк сістэм Дняпра і Нёмана. 2. Гідралагічны і гідрахімічны рэжым азёр. 3. Генетычная класіфікацыя азёр. Характарыстыка іх асноўных тыпаў. 4. Ацэнка біялагічных рэсурсаў азёр. 5. Вадасховішчы і сажалкі, іх тэрытарыяльнае распаўсюджванне і праблемы выкарыстання.		2				Фізічная карта Беларусі. Атлас Беларусі. Блакітная кніга Беларусі.	[1] [3] [9] [18] [20]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў і геаграфічнай наменклатуры.

1.5.	**Глебава-раслінны покрыў і жывёльны свет. Ахова прыроды Беларусі (4 гадзіны).**	**2**		**2**					
	Глебава-раслінны покрыў і жывёльны свет. Ахова прыроды Беларусі. 1. Фактары і працэсы глебаўтварэння на тэрыторыі Беларусі. Глебаўтваральныя пароды, іх генэзіс і грануламетрычны склад. 2. Асноўныя тыпы і падтыпы глебаў, іх распаўсюджванне. Глебава-геаграфічнае раянаванне. 3. Сучасны склад флоры. Тыпы расліннасці, іх характарыстыка. Геабатанічнае раянаванне тэрыторыі. 4. Сучасны склад фаўны. Фаўністычныя комплексы, іх характарыстыка. Зоагеаграфічнае раянаванне Беларусі. 5. Тыпы прыродаахоўных тэрыторый Беларусі: запаведнікі, нацыянальныя паркі, заказнікі, помнікі прыроды. 6. Чырвоная кніга Беларусі.	2					Глебавая карта Беларусі. Фізічная карта Беларусі.	[1] [3] [5] [6] 14] [17] [20]	
	Структура глебавага покрыва. Характарыстыка расліннасці і жывёльнага свету Беларусі. Ахова прыроды. 1. Структура глебавага покрыва. 2. Пабудова глебавай карты і глебавага профілю. 3. Зямельны фонд, яго структура, дынаміка. 4. Тыпы расліннасці, іх параўнальная характарыстыка. 5. Параўнальная характарыстыка розных фаўністычных комплексаў Беларусі. 6. Параўнальная характарыстыка розных тыпаў прыродаахоўных тэрыторый Беларусі.			2			Глебавая карта Беларусі. Карта расліннасці Беларусі. Зоагеаграфічная карта Беларусі. Фізічная карта Беларусі. Атлас Беларусі.	[1] [3] [5] [6] [14] [17] [20]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў. Складанне план-канспекту. Кантрольныя тэсты.
1.6.	**Ландшафты Беларусі. Фізіка-геаграфічнае раянаванне тэрыторыі Беларусі (4 гадзіны).**	**2**		**2**					
	Ландшафты і фізіка-геаграфічнае раянаванне Беларусі. 1.Класіфікацыя ландшафтаў Беларусі. Клас, тып, падтыпы, роды, падроды, віды ландшафтаў.	2					Ландшафтная карта Беларусі. Фізічная карта Беларусі. Схема фізіка-	[1] [2] [6] [10]	

	2.Ландшафтнае раянаванне. Агульныя прынцыпы фізіка-геаграфічнага раянавання ў Беларусі. Фізіка-геаграфічныя падзоны, правінцыі, акругі і раёны. 3.Фізіка-геаграфічнае раянаванне па В.А. Дзяменцьеву (1960 г.). 4.Агульная характарыстыка правінцый Беларусі (Паазерскай, Заходне-Беларускай, Усходне-Беларускай, Перадпалесся і Палесся). 5.Сучасныя экалагічныя праблемы Беларусі і накірункі іх аптымізацыі.						геаграфічнага раянавання Беларусі.	[17] [20]	
	Характарыстыка ландшафтаў і фізіка-геаграфічных правінцый Беларусі. 1.Прасторавая структура сучасных прыродна-антрапагенных ландшафтаў Беларусі. 2.Паазерская правінцыя, яе геаграфічнае становішча і межы. Агульная характарыстыка прыродных умоў і рэсурсаў. 3.Заходне-Беларуская і Усходне-Беларуская правінцыі, іх межы і геаграфічнае становішча. Агульная характарыстыка прыродных умоў і рэсурсаў. 4.Правінцыі Перадпалесся і Палесся, іх межы і геаграфічнае становішча. Агульная характарыстыка прыродных умоў і рэсурсаў.			2			Ландшафтная карта Беларусі. Фізічная карта Беларусі. Схема фізіка-геаграфічнага раянавання Беларусі. Атлас Беларусі.	[1] [2] [6] [10] [17] [20] [21]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў. Кантрольныя тэсты.
	Усяго за семестр	**12**	**8**	**4**	**-**				
9 семестр									
2	**РАЗДЗЕЛ 2. ЭКАНАМІЧНАЯ І САЦЫЯЛЬНАЯ ГЕАГРАФІЯ БЕЛАРУСІ**	**12**	**6**	**6**					
2.1	*Эканамічная і сацыяльная геаграфія Беларусі як вучэбная дысцыпліна: мэта, задачы і месца ў сістэме геаграфічных ведаў.* 1. Эканамічная і сацыяльная геаграфія Беларусі як навука і вучэбная дысцыпліна. 2. Сутнасць і структура сацыяльна-эканамічнай геаграфіі. 3. Мэта і задачы курса ў фарміраванні геаграфічных ведаў студэнтаў педагагічных спецыяльнасцей.	2	-	-	-		Мультымедыйнае суправаджэнне.	[8] [15] [17] [21] [22]	

2.2	*Рэспубліка Беларусь у СНД, еўрапейскім і сусветным супольніцтве* 1. Рэспубліка Беларусь – новая незалежная дзяржава з пераходнай эканомікай. 2. Роля і месца Беларусі ў СНД, еўрапейскім і сусветным супольніцтве па плошчы, колькасці насельніцтве, валавым унутраным прадукце, прымысловай і сельска-гаспадарчай вытворчасці і інш. 3. Удзел у міжнародных арганізацыях.	-	-	2-	-	Мультымедыйнае суправаджэнне, насценная карта “Палітычная карта свету”	[1] [2] [16] [17] [21] [22]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў. Вуснае апытанне.
2.3	*Ацэнка ЭГС і ПГС Беларусі* 1. Транзітнасць, суседства і блізкасць да мораў як важнейшыя станоўчыя складальнікі ЭГС краіны. 2. Асаблівасці ЭГС асобных рэгіёнаў і прамысловых цэнтраў у кантэксце ўстойлівага іх развіцця і тэрытарыяльнай арганізацыі (жыцця) краіны. 3. ГПС Беларусі і яго асаблівасці.	-	2	-	-	Насценныя карты: “Палітычная карта свету”, “Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел Беларусі”. Практыкум.	[1] [16] [17] [21] [22]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў.
2.4	*Прыродна-рэсурсны патэнцыял Беларусі* 1. Паняцце аб прыродна-рэсурсным патэнцыяле і яго склад. 2. Прыродныя ўмовы і іх ацэнка для жыцця людзей і гаспадарчай дзейнасці. 3. Рацыянальнае прырода-карыстанне як важнейшы накірунак устойлівага развіцця краіны і яе рэгіёнаў 4. Сучасная экалагічная сітуацыя краіны і яе рэгіёнаў.	2	-	-	-	Карта карысных выкапняў Беларусі. Фізічная карта Беларусі. Мультымедыйнае суправаджэнне.	[1] [2] [16] [17] [21] [22]	
2.5	*Сацыяльна-дэмаграфічны патэнцыял Беларусі* 1. Паняцце аб сацыяльна-дэмаграфічным патэнцыяле (СДП). 2. Дэмаграфічныя пагрозы і іх уздзеянне на ўстойлівае развіццё. 3. Асаблівасці рассялення насельніцтва краіны і кірункі яго ўдасканалення. 4. Узровень і якасць жыцця насельніцтва і іх рэгіянальныя асаблівасці. . Кірункі павышэння ўзроўню і якасці жыцця жыхароў краіны.	-	2	-	-	Карта насельніцтва Беларусі. Мультымедыйнае суправаджэнне.	[1] [4] [6] [16] [17] [22]	Кантрольныя пытанні. Праверка індывідуальных заданняў.

2.6	*Структура эканомікі па відах эканамічнай дзейнасці і тэрытарыяльная структура гаспадаркі Беларусі.* 1. Агульнадзяржаўны класіфікатар відаў эканамічнай дзейнасці і яго асаблівасці. 2. Тэндэнцыі змяненняў структуры эканомікі краіны і яе рэгіёнаў па відах эканамічнай дзейнасці. 3. Міжгаспадарчыя комплексы як спалучэнне розных відаў эканамічнай дзейнасці.	2	-	-	-	Мультымедыйнае суправаджэнне.	[1] [4] [16] [17] [22]	
2.7	*Электраэнергетыка і энергабаланс краіны.* 1. Вытворчасць і размеркаванне электраэнергіі і газу. 2. Тыпы электрастанцый і іх геаграфія. 3. Энергабаланс краіны.	-	2	-	-	Эканамічная карта Беларусі. Практыкум. Контурныя карты. Атлас Беларусі. Статыстычныя даведнікі	[1] [6] [16] [17] [21] [22]	Кантрольныя пытанні. Вуснае апытанне. Праверка індывідуальных заданняў. Тэсты.
2.8	*Металурга-машынабудаўнічы комплекс (ММК)* 1. Склад, структура ММК і яго роля ў эканоміцы краіны. 2. Металургічная вытворчасць і вытворчасць гатовых металічных вырабаў: асаблівасці развіцця і размяшчэння. Буйнейшыя цэнтры. 3. Тэрытарыяльныя дыспрапорцыі ў развіцці ММК. Неабходнасць удасканалення структуры ММК.	2	-	-	-	Эканамічная карта Беларусі. Мультымедыйнае суправаджэнне.	[4] [6] [16] [17] [22]	
2.9	*Хімічны комплекс* 1. Склад, структура і роля комплекса ў эканоміцы краіны. 2. Перадумовы фарміравання комплекса ў Беларусі. 3. Праблемы і перспектывы развіцця і размяшчэння комплекса.	2	-	-	-	Эканамічная карта Беларусі. Мультымедыйнае суправаджэнне.	[1] [4] [6] [16] [17] [22]	
2.10	*Асаблівасці размяшчэння асноўных відаў дзейнасці ў складзе АПК.* 1. Параўнальная эфектыўнасць сельскагаспадарчай вытворчасці на ўзроўні адміністрацыйных абласцей і раёнаў. Зоны спецыялізацыі сельскай гаспадаркі. 2. Буйнейшыя цэнтры вытворчасці харчовых тавараў. 3. Геаграфія прадпрыемстваў, якія забяспечваюць комплекс сродкамі вытворчасці.			2		Контурныя карты. Атлас Беларусі. Атлас настаўніка. Вучэбныя дапаможнікі. Статыстычныя даведнікі	[1] [4] [6] [16] [17] [21] [22]	Кантрольныя пытанні. Вуснае апытанне. Праверка індывідуальных заданняў.

2.11	*Віды эканамічнай дзейнасці па аказанні паслуг* 1. Структура і роля паслуг у эканоміцы краіны. 2. Фактары тэрытарыяльнай арганізацыі ўстаноў па аказанні паслуг. 3. Асаблівасці развіцця і размяшчэння асобных відаў транспарту ў Беларусі. 4. Гандаль і яго геаграфічныя асаблівасці. 5. Геаграфія ўстаноў па аказанні камунальных, сацыяльных і персанальных паслуг. 6. Праблемы і перспектывы развіцця і размяшчэння відаў дзейнасці па аказанні паслуг.	2	-	-	-	Карта “Транспарт і сувязь Беларусі”. Мультымедыйнае суправаджэнне.	[1] [4] [15] [16] [17] [20] [22]	
2.12	*Структура і геаграфічныя асаблівасці знешнега гандлю Беларусі.* 1. Знешнегандлёвы патэнцыял. 2. Знешнегандлёвы тавараабарот, структура экспарту і імпарту тавараў і паслуг. 3. Геаграфія знешнега гандлю. Рэгіёны Беларусі ў знешнім гандлі.	-	-	2	-	Практыкум. Контурныя карты. Атлас Беларусі. Вучэбныя дапаможнікі. Статыстычныя даведнікі	[1] [4] [15] [16] [17] [21] [22]	Кантрольныя пытанні. Вуснае апытанне. Праверка індывідуальных заданняў.
	Усяго за семестр	**12**	**6**	**6**				**Залік**
	10 семестр							
								Экзамен

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

ЛІТАРАТУРА

Асноўная літаратура

1. Учебно-методический комплекс по дисциплине «Физическая, экономическая и социальная география Беларуси» [Электронный ресурс] / сост. : Н. Л. Борисова, Н. Л. Стреха, Д. А. Пацыкайлик // Репозиторий БГПУ. – Режим доступа: http://elib.bspu.by/handle/doc/42904. – Дата доступа: 05.04.2020.

Дадатковая літаратура

2. Беларуская энцыклапедыя : у 18 т. / рэдкал.: Г. П. Пашкоў [і інш.] — Мінск : БелЭн., 1996–2003. – 18 т.

3. Блакітны скарб Беларусі: Рэкі, азёры, вадасховішчы, турысцкі патэнцыял водных аб'ектаў. – Мінск : БелЭн, 2007. – 480 с.

4. Бобрик, М. Ю. География Беларуси: Социально-экономическая география Беларуси : метод. рекомендации / М. Ю. Бобрик, О. Д. Строчко, С. В. Чубаро.. – Витебск : Витеб. гос. ун-т, 2019. – 36 с.

5. Власов, Б. П. Озера Беларуси : справочник / Б. П. Власова [и др.] . – Мінск : Белорус. гос. ун-т, 2004. – 284 с.

6. Географический атлас учителя : пособие для учителей / Гос. комитет по имуществу Респ. Беларусь. – Минск : Белкартография, 2017. – 392 с.

7. Государственный кадастр растительного мира Республики Беларусь. Первичное обследование 2002–2017 гг. // О. М. Масловский [и др.] ; науч. ред. А. В. Пугачевский. – Минск : Беларус. навука, 2019. – 599 с.

8. Кадацкий, В. Б. География Беларуси : пособие / В. Б. Кадацкий, Е. Г. Кириенко, А. А. Лепешев. – Минск : Белорус. гос. пед. ун-т, 2006. – 192 с.

9. Каропа, Г. Н. Физическая география Беларуси : курс лекций / Г. Н. Каропа. – Гомель : Гомел. гос. ун-т, 2010. – 164 с.

10. Ландшафтоведение: учеб. пособие для студентов / Г. И. Марцинкевич. – Минск : Белорус. гос. ун-т, 2007. – 205 с.

11. Логинов, В. Ф. Прогноз изменения окружающей природной среды Беларуси на 2010–2020 гг. / В. Ф. Логинов [и др.] ; под ред. В. Ф. Логинова. – Минск : Минсктиппроект, 2004. – 180 с.

12. Логинов, В. Ф. Современные изменения глобального и регионального климата / В. Ф. Логинов, С. А. Лысенко. – Минск : Беларус. навука, 2019. – 314 с.

13. Махнач, А. А. Очерк геологии Беларуси / А. А. Махнач, А. В. Кудельский. – Минск : Беларус. навука, 2019. – 171 с.

14. Мешечко, Е. Н. География : пособие для вузов : в 2 ч. / Е. Н. Мешечко, В. П. Шпетный ; ред. Е. Н. Мешечко. – Минск : Экоперспектива. – 2012. – Ч. 1 : Физическая география. – 2012. – 416 с.

15. Национальная стратегия устойчивого социально-экономического

развития Республики Беларусь на период до 2020 г. / Нац. комис. по устойчивому развитию Респ. Беларусь ; редкол.: Л. М. Александрович [и др.]. – Минск : Юнипак, 2004. – 202 с.

16. Национальная экономика Беларуси : учеб. для студентов / В. Н. Шимов [и др.] ; под ред. В. Н. Шимова. – Минск : Белорус. гос. экон. ун-т, 2018. – 649 с.

17. Нацыянальны атлас Беларусі / Камітэт па зямельных рэсурсах, геадэзіі і картаграфіі пры Савеце Міністраў Рэсп. Беларусь ; рэдкал.: М. У. Мяснікові (гал. рэд.) [і інш.]. – Минск : Белкартография, 2002. – 292 с.

18. Охрана окружающей среды в Республике Беларусь : стат. сб. / Нац. стат. комитет Респ. Беларусь ; редкол.: И. В. Медведева [и др.]. – Минск, 2020. – 203 с.

19. Почвы Республики Беларусь / В. В. Лапа [и др.] ; под ред. В. В. Лапы. – Минск : ИВЦ Минфина, 2019. – 632 с.

20. Природа Беларуси : энциклопедия : в 3 т. / редкол.: Т. В. Белова [и др.]. – Минск : БелЭн. – 2009–2014. – 3 т.

21. Природно-хозяйственные регионы Беларуси: монография / под науч. ред. А. Н. Витченко. – Минск : Белорус. гос. пед. ун-т, 2005. – 278 с.

22. Сасноўскі, В. М. Эканамічная і сацыяльная геаграфія Беларусі : курс лекцый / В. М. Сасноўскі. – Мінск : Беларус. дзярж. пед. ун-т, 2012. – 256 с.

23. Сахвон, В. В. Животный мир Беларуст // В. В. Сахвон, О. И. Бородин, Н. В. Минченко. – Минск : Белорус. гос. ун-т, 2019. – 179 с.

ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН

№ п/п	Назва раздзелаў і тэм	Колькасць аўдыторных гадзін				
		Усяго	у тым ліку			
			лекцый	практычных заняткаў	семінарскіх заняткаў	лабаратор-ных заняткаў
1.	**Фізічная геаграфія Беларусі**	**94**	**48**	**26**	**-**	**20**
1.1.	Фізічная геаграфія Беларусі як вучэбная дысцыпліна: мэта і задачы курса. Агульны агляд прыроды Беларусі. Ацэнка фізіка-геаграфічнага становішча.	6	2	2		2
1.2.	Даследаванасць прыродных умоў Беларусі.	4	2	2		
1.3.	Тапаніміка Беларусі.	2		2		
1.4.	Тэктанічная будова тэрыторыі Беларусі.	4	2			2
1.5.	Фарміраванне платформавага чахла.	4	2	2		
1.6.	Развіццё прыроды Беларусі ў галацэне. Засяленне тэрыторыі чалавекам.	2		2		
1.7.	Карысныя выкапні.	4	2			2
1.8.	Рэльеф тэрыторыі Беларусі.	4	2			2
1.9.	Клімат Беларусі. Кліматычнае раянаванне тэрыторыі.	6	4			2
1.10.	Характарыстыка сезонаў года.	4	2	2		
1.11.	Гідраграфічная сетка Беларусі: рэкі, каналы і водныя сістэмы.	4	2			2
1.12.	Азёры, вадасховішчы і сажалкі.	4	2			2
1.13.	Глебавае покрыва тэрыторыі Беларусі.	4	2			2
1.14.	Зямельныя рэсурсы. Меліярацыя і яе наступствы.	4	2	2		
1.15.	Раслiннае покрыва.	4	2	2		
1.16.	Жывёльны свет.	4	2	2		
1.17.	Прыродаахоўныя тэрыторыі Беларусі.	4	2			2
1.18.	Ландшафты Беларусі і ландшафтнае раянаванне.	4	2	2		
1.19.	Фізіка-геаграфічнае раянаванне тэрыторыі Беларусі. Паазерская правінцыя, яе комплексная характарыстыка.	4	2	2		
1.20.	Заходне-Беларуская і Усходне-Беларуская правінцыі, іх комплексная характарыстыка.	6	4	2		
1.21.	Правінцыі Перадпалесся і Палесся, іх комплексная характарыстыка.	6	4	2		
1.22.	Сучасныя геаэкалагічныя праблемы Беларусі і накірункі іх аптымізацыі.	6	4			2
2.	**Эканамічная і сацыяльная геаграфія Беларусі**	**96**	**52**	**26**	**4**	**14**

2.1.	Эканамічная і сацыяльная геаграфія Беларусі як вучэбная дысцыпліна: мэта, задачы і месца ў сістэме геаграфічных ведаў.		2		2	
2.2.	Рэспубліка Беларусь у СНД, еўрапейскім і сусветным супольніцтве		2	2		
2.3.	Асаблівасці і тэндэнцыі сучаснага сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны		2		2	
2.4.	Эканоміка-геаграфічнае і геапалітычнае становішча Беларусі		2	2		
2.5.	Прыродна-рэсурсны патэнцыял Беларусі		2			2
2.6.	Сацыяльна-дэмаграфічны патэнцыял Беларусі		4			2
2.7.	Вытворчы, навукова-тэхнічны і інавацыйны патэнцыялы Беларусі		2	2		
2.8.	Гаспадарчая асвоенасць тэрыторыі Беларусі як вынік і фактар тэрытарыяльнай арганізацыі гаспадаркі і насельніцтва		2			2
2.9	Структура эканомікі па відах эканамічнай дзейнасці і тэрытарыяльная структура гаспадаркі Беларусі		2	2		
2.10	Паліўна-энергетычны комплекс (ПЭК		2			2
2.11.	Металурга-машынабудаўнічы комплекс (ММК)		2	2		
2.12.	Хімічны комплекс		2			2
2.13.	Лесапрамысловы комплекс		2	2		
2.14.	Аграрна-прамысловы комплекс		2			2
2.15.	Будаўніча-прамысловы комплекс		2	2		
2.16.	Комплекс па вытворчасці спажывецкіх тавараў		2	2		
2.17.	Віды эканамічнай дзейнасці па аказанні паслуг		4	2		
2.18.	Знешнеэканамічныя сувязі Беларусі		2			2
2.19.	Рэгіянальная палітыка і тэрытарыяльныя прыярытэты ў развіцці і размяшчэнні прадукцыйных сіл Беларусі		2	2		
2.20	Эканоміка-геаграфічнае раяніраванне Беларусі		2	2		
2.21	Эканоміка-геаграфічная характарыстыка рэгіёнаў Беларусі		8	4		
	Усяго:	**190**	**100**	**52**	**4**	**34**

РЭКАМЕНДУЕМЫЯ ФОРМЫ І МЕТАДЫ НАВУЧАННЯ

Асноўнымі метадамі (тэхналогіямі) навучання вучэбнай дысцыпліны, якія адпавядаюць яе мэце і задачам, з'яўляюцца: праблемнае навучанне (праблемнае выкладанне, часткова-пошукавы і даследчы метады); камунікатыўныя тэхналогіі, заснаваныя на актыўных вормах і метадах навучання (вучэбныя дэбаты, дыскусія, спрэчка-дыялог і інш.); гульнёвыя тэхналогіі (дзелавыя, ролевыя гульні).

МЕТАДЫЧНЫЯ РЭКАМЕНДАЦЫІ ПА АРГАНІЗАЦЫІ І ВЫКАНАННЮ САМАСТОЙНАЙ ПРАЦЫ СТУДЭНТАЎ

З улікам існавання розных падыходаў да арганізацыі самастойнай працы студэнтаў пры вывучэнні вучэбнай дысцыпліны можна кіравацца наступнымі метадычнымі рэкамендацыямі:

1. Самастойная праца студэнтаў заключаецца ў прапрацоўцы агляднага лекцыйнага матэрыялу, у вывучэнні па вучэбных дапаможніках праграмнага матэрыялу і рэкамендаваных выкладчыкам літаратурных крыніц, вывучэнні геаграфічнай наменклатуры, выкананні разліковых, графічных і картаграфічных работ і г.д.

2. Праца выкладчыка заключаецца: у навучанні студэнтаў спосабам самастойнай вучэбнай работы і развіцці ў іх адпаведных уменняў і навыкаў; у вылучэнні асобных тэм праграмы або іх частак для самастойнага вывучэння студэнтамі па вучэбных дапаможніках без выкладання іх на лекцыях і без прапрацоўкі на семінарскіх ці практычных занятках; у распрацоўцы праграмы кантролю самастойнай працы студэнтаў.

3. Самастойная работа студэнтаў рэалізуецца ў форме дзелавога ўзаемадзеяння: студэнт атрымлівае непасрэдныя ўказанні, рэкамендацыі выкладчыка аб арганізацыі і змесце самастойнай дзейнасці, а выкладчык выконвае функцыю кіравання праз улік і кантроль дзейнасці, а таксама карэкцыю памылковых дзеянняў.

4. У першыя тыдні семестра студэнты атрымліваюць ад выкладчыка вучэбныя заданні на самастойную прапрацоўку асобных тэм або іх частак, план семінарскіх, практычных і лабараторных заняткаў з наступным кантролем іх выканання.

5. Да асноўных форм кантролю работы студэнтаў па вывучэнню вучэбнай дысцыпліны можна аднесці:

- апытанне;
- выкананне тэставых заданняў;
- кароткія пісьмовыя работы;
- апытанне перад пачаткам практычных і семінарскіх заняткаў;
- праверка канспектаў;
- падрыхтоўка паведамленняў, тэматычных дакладаў, рэфератаў, прэзентацый па індывідуальных тэмах і інш.;

Патрабаванні да выканання самастойнай працы студэнтаў

№ п/п	Назва тэмы, раздзела	Колькасць гадзін на СПС	Заданне	Форма выканання
1.	Раздзел 1. Фізічная геаграфія Беларусі. Тэма 1.2. Даследаванасць прыродных умоў Беларусі.	4	Выканаць аналіз літаратуры пра даследавання прыроды Беларусі. Падрыхтаваць прэзентацыю аб адным з асноўных этапаў вывучэння прыроды Беларусі. [20]	План-канспект ў рабочым сшытку і прэзентацыя па тэме.
2.	Раздзел 1. Фізічная геаграфія Беларусі. Тэма 1.3. Тапаніміка Беларусі.	4	Вывучыць літаратуру пра паходжанне геаграфічных назваў Беларусі. Падрыхтаваць прэзентацыю аб адным з тапанімічных класаў Беларусі. [1]	План-канспект ў рабочым сшытку і прэзентацыя па тэме.
3.	Раздзел 1. Фізічная геаграфія Беларусі. Тэма 1.5. Фарміраванне платформавага чахла.	4	Выканаць аналіз асноўных этапаў фарміравання платформавага чахла. Падрыхтаваць прэзентацыю пра асаблівасці развіцця тэрыторыі Беларусі ў чацвярцічным перыядзе. [13,17]	План-канспект ў рабочым сшытку і прэзентацыя па тэме.
4.	Раздзел 1. Фізічная геаграфія Беларусі. Тема 1.6. Развіццё прыроды Беларусі ў галацэне. Засяленне тэрыторыі чалавекам.	4	Выканаць аналіз асаблівасцяў развіцця прыроды Беларусі ў галацэне. Падрыхтаваць прэзентацыю пра засяленне тэрыторыі Беларусі чалавекам. [13,17,20]	План-канспект ў рабочым сшытку і прэзентацыя па тэме.
5.	Раздзел 1. Фізічная геаграфія Беларусі. Тэма 1.10. Характарыстыка сезонаў года.	4	Зрабіць план-канспект пра асноўныя феналагічныя прыкметы, неспрыяльныя кліматычныя ўмовы і з'явы надвор'я ў Беларусі. [9,17]	План-канспект ў рабочым сшытку.
6.	Раздзел 1. Фізічная геаграфія Беларусі. Тэма 1.14. Зямельныя рэсурсы. Меліярацыя і яе наступствы.	4	Выканаць аналіз літаратуры і падрыхтаваць прэзентацыю пра наступствы меліярацыі ў Беларусі. [1,17,19]	План-канспект ў рабочым сшытку і прэзентацыя па тэме.
7.	Раздзел 1. Фізічная геаграфія Беларусі. Тэма 1. 15. Расліннае покрыва.	4	Зрабіць план-канспект пра адзін з тыпаў расліннасці Беларусі. [1,7,17,20].	План-канспект ў рабочым сшытку.
8.	Раздзел 1. Фізічная геаграфія Беларусі. Тэма 1.16. Жывёльны свет.	4	Зрабіць план-канспект і падрыхтаваць прэзентацыю пра адзін з фауністычных комплексаў Беларусі. [1,7,17,23].	План-канспект ў рабочым сшытку.
9.	Раздзел 1. Фізічная геаграфія Беларусі. Тэма 1.17. Прыродаахоўныя тэрыторыі Беларусі.	4	Зрабіць план-канспект і падрыхтаваць прэзентацыю пра адзін з прыродных нацыянальных паркау ці запаведнікау Беларусі. [1,2,17,20].	План-канспект ў рабочым сшытку і прэзентацыя па тэме.
10.	Раздзел 1. Фізічная геаграфія Беларусі. Тэма 1.18. Ландшафты Беларусі і ландшафтнае раянаванне.	4	Зрабіць план-канспект пра асаблівасці прасторавай структуры сучасных прыродна-антрапагенных ландшафтаў Беларусі [1,17,20]	План-канспект ў рабочым сшытку.
11.	Раздзел 1. Фізічная геаграфія Беларусі. Тэма 1.19. Фізіка-геаграфічнае раянаванне тэрыторыі Беларусі. Паазерская правінцыя, яе комплексная характарыстыка.	4	Выканаць аналіз літаратуры і падрыхтаваць прэзентацыю пра асаблівасці прыродных умоў і рэсурсаў Паазерскай правінцыі. [1,6,10,20].	План-канспект ў рабочым сшытку і прэзентацыя па тэме.
12.	Раздзел 1. Фізічная геаграфія Беларусі. Тэма 1.20. Заходне-Беларуская і Усходне-Беларуская правінцыі, іх комплексная характарыстыка	4	Выканаць аналіз літаратуры і падрыхтаваць прэзентацыю пра асаблівасці прыродных умоў і рэсурсаў Заходне-Беларуская і	План-канспект ў рабочым сшытку і прэзентацыя па тэме.

			Усходне-Беларуская правінцый. [1,6,14, 17, 20]	
13.	Раздзел 1. Фізічная геаграфія Беларусі. Тэма 1.21. Правінцыі Перадпалесся і Палесся, іх комплексная характарыстыка.	4	Выканаць аналіз літаратуры і падрыхтаваць прэзентацыю пра асаблівасці прыродных умоў і рэсурсаў Перадпалескай і Палескай правінцый. [1,10,14, 17,20]	План-канспект ў рабочым сшытку і прэзентацыя па тэме.
	ИТОГО	**52**		
		8 семестр		
2	**РАЗДЗЕЛ 2. ЭКАНАМІЧНАЯ І САЦЫЯЛЬНАЯ ГЕАГРАФІЯ БЕЛАРУСІ (96 гадзін)**	**58**		
2.1	*Эканоміка-геаграфічнае вывучэнне Беларусі.* 1. Гістарычны агляд эканоміка-геаграфічнага вывучэння Беларусі. 2. Накірункі і задачы сучасных сацыяльна-эканоміка-геаграфічных даследаванняў. 3. Крыніцы інфармацыі па сацыяльна- эканамічнай геаграфіі Беларусі.	2	В тетради дать литературный обзор по теме	Краткий конспект в тетради
2.2	*Рэспубліка Беларусь у СНД, еўрапейскім і сусветным супольніцтве* 1. Рэспубліка Беларусь – новая незалежная дзяржава з пераходнай эканомікай. 2. Роля і месца Беларусі ў СНД, еўрапейскім і сусветным супольніцтве па плошчы, колькасці насельніцтве, валавым унутраным прадукце, прымысловай і сельска-гаспадарчай вытворчасці і інш. 3. Удзел у міжнародных арганізацыях.	2	Задания практикума 1-3 на стр.5 [22]	Выполнение задания в тетради для практических и лабораторных работ
	Утварэнне Беларусі і фарміраванне яе тэрыторыі. 1. Кароткі гістарычны нарыс беларускай дзяржаўнасці і шлях да ўтварэння суверэннай дзяржавы. 2. Дзяржаўнае ўладкаванне 3. Сучасныя дзяржаўныя межы.	2	Выполнить контурную карту по теме «Сучасныя дзяржаўныя межы» сделать анализ карты сделать анализ карты	Изучение вопроса устно, контроль на экзамене (вопрос № 1-3)
2.3	*Асаблівасці і тэндэнцыі сучаснага сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны* 1. Сутнасць і этапы пераходнага перыяду. Асаблівасці развіцця эканомікі краіны ва ўмовах рыначных адносін. 2. Ацэнка стартавых умоў і сучаснага ўзроўню сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі. 3. Дынаміка асноўных макраэканамічных паказчыкаў.	2	В тетради дать литературный обзор по теме	Краткий конспект в тетради Изучение вопроса устно, контроль на экзамене (вопрос № 14-15)

- рэйтынгавыя кантрольныя работы.

6. Пры вывучэнні вучэбнай дысцыпліны рэкамендуецца выкарыстоўваць наступныя формы самастойнай работы:

- падрыхтоўка курсавой работы па індывідуальных заданнях, у тым ліку па рознаўзроўневых заданнях;
- выкананне практычных заданняў;
- канспектаванне вучэбнай літаратуры;
- вывучэнне геаграфічнай наменклатуры.

Рэкамендуецца выкарыстоўваць гэтыя формы ў аптымальным спалучэнні для дасягнення найлепшага выніку.

	Нацыянальная стратэгія ўстойлівага развіцця (НСУР). 1. Мэта і задачы НСУР. 2.Прыярытэтныя напрамкі развіцця сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі. 3.Новыя формы гаспадарання і новыя тыпы прадпрыемстваў.	2	В тетради дать характеристику НСТР в Беларуси	Краткий конспект в тетради Изучение вопроса устно, контроль на экзамене (вопрос № 16)
2.4	*Ацэнка ЭГС і ПГС Беларусі* 1. Транзітнасць, суседства і блізкасць да мораў як важнейшыя станоўчыя складальнікі ЭГС краіны. 2.Асаблівасці ЭГС асобных рэгіёнаў і прамысловых цэнтраў у кантэксце ўстойлівага іх развіцця і тэрытарыяльнай арганізацыі (жыцця) краіны. 3.ГПС Беларусі і яго асаблівасці.	2	Выполнить контурную карту по теме «Ацэнка ЭГС і ПГС Беларусі» сделать анализ карты	Изучение вопроса устно, контроль на экзамене (вопрос № 1-3)
2.5	*Прыродныя рэсурсы* 1. Ацэнка забяспечанасці Беларусі асобнымі відамі прыродных рэсурсаў. 2.Геаграфічныя асаблівасці земле-, вода- і лесакарыстання.	2	Задания практикума на стр.31 [22]	Выполнение задания в тетради для практических и лабораторных работ
2.7	*Вытворчы, навукова-тэхнічны і інавацыйны патэнцыялы Беларусі* 1.Паняцце аб вытворчым, навукова-тэхнічным і інавацыйным патэнцыялах і іх уздзеянне на ўстойлівасць сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны і асобных яе рэгіёнаў. 2.Нацыянальная інавацыйная сістэма і Дзяржаўная праграма інавацыйнага развіцця Рэспублікі Беларусь.	2	Задания практикума 1 на стр.12 [22]	Выполнение задания в тетради для практических и лабораторных работ
	Рэгіянальныя асаблівасці развіцця і размяшчэння вытворчага, навукова-тэхнічнага і інавацыйнага патэнцыялаў. 1.Паказчыкі вымярэння пералічаных патэнцыялаў. 2.Асаблівасці размяшчэння вытворчага, навукова-тэхнічнага і інавацыйнага патэнцыялаў.	2	Задания практикума 2,3 на стр.12 [22]	Выполнение задания в тетради для практических и лабораторных работ
2.8	*Гаспадарчая асвоенасць тэрыторыі Беларусі як вынік і фактар тэрытарыяльнай арганізацыі гаспадаркі і насельніцтва.* 1.Умовы асваення тэрыторыі Беларусі. 2.Віды асваення тэрыторыі: прамысловае,	2	Задания практикума 1 на стр.114 [22]	Выполнение задания в тетради для практических и лабораторных работ

	сельскагаспадарчае, транспартнае і інш. 3.Паказчыкі асвоенасці тэрыторыі. Інтэгральны паказчык асвоенасці.			
	Ацэнка гаспадарчай асвоенасці тэрыторыі Беларусі. 1.Асаблівасці ацэнкі гаспадарчай асвоенасці тэрыторый рознага ўзроўню (краіны, адміністрацыйных абласцей і раёнаў). 2.Узровень гаспадарчай асвоенасці асобных рэгіёнаў і іх параўнальная ацэнка. 3.Асвоенасць тэрыторыі як вынік і фактар тэрытарыяльнай арганізацыі гаспадаркі і насельніцтва.	2	Задания практикума 2,3 на стр.14 [22]	Выполнение задания в тетради для практических и лабораторных работ
2.9	*Тэрытарыяльная структура эканомікі* 1.Валавы рэгіянальны прадукт. 2.Структура прамысловасці і яе асаблівасці на рэгіянальным узроўні. 3.Узровень тэрытарыяльнай канцэнтрацыі прамысловасці. 4.Буйнейшыя гаспадарчыя цэнтры, вузлы, восі эканамічнага развіцця краіны.	2	Выполнить контурную карту по теме «Тэрытарыяльная структура эканомікі» сделать анализ карты	Изучение вопроса устно, контроль на экзамене (вопрос № 18-19)
2.10	*Паліўна-энергетычны комплекс (ПЭК)* 1. Склад, структура ПЭК і яго роля ў эканоміцы. 2. Здабыча паліўна-энергетычных карысных выкапняў і яе геаграфічныя асаблівасці. 3. Вытворчасць нафтапрадуктаў. Нафта- і газазабеспячэнне. 4. Структура паліўнага балансу краіны. 5. Праблемы і перспектывы развіцця комплекса.	2	Задания практикума 1,2 на стр.15 [22]	Выполнение задания в тетради для практических и лабораторных работ
	Электраэнергетыка і энергабаланс краіны. 1.Вытворчасць і размеркаванне электраэнергіі і газу. 2.Тыпы электрастанцый і іх геаграфія. 3.Энергабаланс краіны.	2	Задания практикума 3,4 на стр.15 [22]	Выполнение задания в тетради для практических и лабораторных работ
2.11	*Металурга-машынабудаўнічы комплекс (ММК)* 1.Склад, структура ММК і яго роля ў эканоміцы краіны. 2.Металургічная вытворчасць і вытворчасць гатовых металічных вырабаў: асаблівасці развіцця і размяшчэння. Буйнейшыя цэнтры.	2	Задания практикума 1,2,3 на стр.116 [22]	Выполнение задания в тетради для практических и лабораторных работ

	3.Тэрытарыяльныя дыспрапорцыі ў развіцці ММК.			
	Асаблівасці развіцця і размяшчэння машынабудаўнічых вытворчасцяў 1.Асаблівасці развіцця і размяшчэння вытворчасці транспартных сродкаў. 2.Асаблівасці развіцця і размяшчэння вытворчасці машын і абсталявання. 3.Асаблівасці развіцця і размяшчэння вытворчасці электронікі, электратэхнікі і бытавых прыбораў.	2	Задания практикума 4,5 на стр.17 [22]	Выполнение задания в тетради для практических и лабораторных работ
2.12	*Асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння асобных відаў хімічнай вытворчасці* 1.Асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння вытворчасці мінеральных угнаенняў. 2.Асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння вытворчасці пластмас, штучных і сінтэтычных валокнаў, сінтэтычнага каўчука.	2	Выполнить контурную карту по теме «Виды химического производства в Беларуси», сделать анализ карты	Изучение вопроса устно, контроль на экзамене (вопрос № 23, 24)
2.13	*Асаблівасці развіцця і размяшчэння асобных вытворчасцяў у складзе комплекса* 1. Асаблівасці развіцця і размяшчэння дрэваапрацоўчай і цэлюлозна-папяровай вытворчасці. 2. Асаблівасці развіцця і размяшчэння паліграфічнай і выдавецкай дзейнасці.	2	Выполнить контурную карту по теме «Деревообработка и целлюлозно-бумажное производство в Беларуси», сделать анализ карты	Изучение вопроса устно, контроль на экзамене (вопрос № 27-28)
2.14	*Аграрна-прамысловы комплекс* 1.Склад, структура і роля комплекса ў эканоміцы краіны, неабходнасць яго рэфармавання. 2.Зямельныя і агракліматычныя рэсурсы, іх ацэнка. 3.Сельскагаспадарчыя ўгоддзі: структура і размяшчэнне. 4.Эканоміка-геаграфічная характарыстыка важнейшых частак комплекса – сельскай гаспадаркі і вытворчасці харчовых прадуктаў.	2	Задания практикума 1,2 на стр.22 [22]	Выполнение задания в тетради для практических и лабораторных работ
	Асаблівасці размяшчэння асноўных відаў дзейнасці ў складзе АПК. 1.Параўнальная эфектыўнасць сельскагаспадарчай вытворчасці на ўзроўні адміністрацыйных абласцей і раёнаў. Зоны	2	Задания практикума 3,4 на стр.23 [22]	Выполнение задания в тетради для практических и лабораторных работ

	спецыялізацыі сельскай гаспадаркі. 2.Буйнейшыя цэнтры вытворчасці харчовых тавараў. 3.Геаграфія прадпрыемстваў, якія забяспечваюць комплекс сродкамі вытворчасці.			
2.15	*Будаўніча-прамысловы комплекс* 1.Склад, структура і роля комплекса ў эканоміцы краіны. 2.Здабыча сыравіны для будаўніцтва і вытворчасці неметалічных мінеральных прадуктаў (будаўнічых матэрыялаў). 3.Праблемы і перспектывы развіцця комплекса. Важнейшыя аб'екты новага будаўніцтва.	2	Задания практикума 1 на стр.21 [12]	Выполнение задания в тетради для практических и лабораторных работ
	Асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння вядучых звёнаў комплекса – будаўніцтва і вытворчасці будаўнічых матэрыялаў. 1.Асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння вытворчасці будаўнічых матэрыялаў. 2.Асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння будаўніцтва.	2	Задания практикума 2,3 на стр.21 [22]	Выполнение задания в тетради для практических и лабораторных работ
2.16	*Асаблівасці развіцця і размяшчэння асобных відаў вытворчасці комплекса.* 1.Тэкстыльная, швейная, гарбарная і абутковая вытворчасці як галоўныя часткі комплекса, асаблівасці іх развіцця і размяшчэння. 2.Геаграфія вытворчасці музычных інструментаў, спартыўных тавараў, цацак і інш.	2	Выполнить контурную карту по теме «Текстильное производство Беларуси», сделать анализ карты	Изучение вопроса устно, контроль на экзамене (вопрос № 33)
2.17	*Транспарт і сувязь у абслугоўванні насельніцтва і вытворчасці.* 1.Асаблівасці развіцця і размяшчэння асобных відаў транспарту ў Беларусі. 2.Асноўныя паказчыкі работы транспарту і іх тэрытарыяльная дыферэнцыяцыя. 3.Рэгіянальныя асаблівасці рязвіцця сувязі.	2	Выполнить контурную карту по теме «Транспорт и связь в Беларуси», сделать анализ карты	Изучение вопроса устно, контроль на экзамене (вопрос № 40)
2.18	*Структура і геаграфічныя асаблівасці знешнега гандлю Беларусі.* 1.Знешнегандлёвы патэнцыял. 2.Знешнегандлёвы тавараабарот, структура экспарту і імпарту тавараў і паслуг. 3.Геаграфія знешнега гандлю.	2	Выполнить контурную карту по теме «Внешние связи Республики Беларусь», сделать анализ карты	Изучение вопроса устно, контроль на экзамене (вопрос № 38-39)

2.19	*Праблемныя рэгіёны Беларусі і іх развіццё.* 1.Крытэрыі праблемнасці і прычыны, якія іх абумоўліваюць. 2.Перспектывы развіцця праблемных рэгіёнаў.	2	В тетради дать характеристику и анализ проблемных регионов Беларуси	Краткий конспект в тетради Изучение вопроса устно, контроль на экзамене (вопрос № 41-42)
2.20	*Віды грамадска-геаграфічнага раяніравання Беларусі* 1.Асаблівасці раяніравання Беларусі ў XX ст. 2.Сацыяльна-эколага-эканамічнае раяніраванне Беларусі. 3.Раяніраванне па ступені ўстойлівасці развіцця рэгіёнаў.	2	Задания практикума 1,2 на стр.23 [22]	Выполнение задания в тетради для практических и лабораторных работ Изучение вопроса устно, контроль на экзамене (вопрос № 41-42)
2.21	*Кароткая эканоміка-геаграфічная характарыстыка абласцей і г.Мінска.* 1.Характарыстыка патэнцыялаў сацыяльна-эканамічнага развіцця рэгіёнаў. 2.Асаблівасці развіцця і размяшчэння асноўных відаў эканамічнай дзейнасці. 3.Праблемы і преспектывы развіцця рэгіёнаў.	2	Задания практикума 1-3 на стр.29-30 [22]	Выполнение задания в тетради для практических и лабораторных работ
	Параўнальная характарыстыка развіцця заходніх і ўсходніх рэгіёнаў Беларусі. 1.Супастаўленне Гродзенскай і Магілёўскай абласцей па асноўных паказчыках сацыяльна-эканамічнага развіцця. 2.Выяўленне рысаў падабенства і адрозненняў, тлумачэнне іх прычын.	2	Задания практикума на стр.28-29 [22]	Выполнение задания в тетради для практических и лабораторных работ
	Усяго за 8 семестр (2 раздзел)	**58**		

Пералік рэкамендуемых сродкаў дыагностыкі кампетэнцыі студэнтаў

Дыягностыка кампетэнцый студэнтаў па меры вывучэння вучэбнай дысцыпліны прадугледжвае выкарыстанне пытанняў і заданняў тэматычнага, бягучага і выніковага відаў кантролю. Для ажыццяўлення бягучага і тэматычнага кантролю мэтазгодна выкарыстоўваць пытанні і заданні, прапанаваныя для суразмоўя.

Выніковы кантроль рэкамендуецца ажыццяўляць у форме заліку і экзамена.

Для ацэнкі вучэбных дасягненняў студэнта рэкамендуецца выкарыстоўваць наступны дыягнастычны інструментарый:

- правядзенне бягучых кантрольных апытанняў па асобных тэмах;
- абарона выкананых на практычных і лабараторных занятках індывідуальных заданняў;
- абарона курсавой работы.

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ ПА ВЫВУЧАЕМАЙ ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ З ІНШЫМІ ДЫСЦЫПЛІНАМІ СПЕЦЫЯЛЬНАСЦІ

Назва вучэбнай дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы аб зменах у змесце вучэбнай праграмы установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне	Рашэнне, прынятае кафедрай, якая распрацавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумару пратакола)
Батаніка	Кафедра агульнай біялогіі і батанікі	У тэме «Раслiннае покрыва» актуализаваць веды по тэме «біёта»	«Зацвердзіць» Пратакол № 2 от 01.10.2020 г
Заалогія	Кафедра фізіялогіі і марфалогіі чалавека і жывёл	У тэме 1.17 актуалізаваць веды па пытанням зоогеаграфічнага раянавання»	«Зацвердзіць» Пратакол № 2 от 01.10.2020 г
Геалогія	Кафедра геаграфіі і методыкі выкладання геаграфіі	У тэму 1.7 уключыць пытанні па фарміраванню карысных выкапняў на тэрыторыі Беларусі і іх сувязі з тэктонікай	«Зацвердзіць» Пратакол № 2 от 01.10.2020 г

ДОПОЛНЕНИЯ И ИЗМЕНЕНИЯ К УЧЕБНОЙ ПРОГРАММЕ
ПО УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЕ
«ФИЗИЧЕСКАЯ, ЭКОНОМИЧЕСКАЯ И СОЦИАЛЬНАЯ
ГЕОГРАФИЯ БЕЛАРУСИ»
на 2022-2023 учебный год

№ п/п	Дополнения и изменения	Основание
1.	Добавить в список литературы: Экономическая и социальная география Беларуси: рабочая тетрадь \ *Н.Л. Борисова, Пацыкайлик Д.А., Ястребова Н.В.* – Минск: БГПУ, 2022 – 92 с.	Оптимизация учебного процесса в соответствии с требованиями порядка разработки и утверждения учебных программ и программ практики для реализации содержания образовательных программ высшего образования I-ой ступени

Учебная программа пересмотрена и одобрена на заседании кафедры географии и методики преподавания географии (протокол № 11 от 17.05.2022).

Заведующий кафедрой
географии и методики преподавания географии
доцент, к. г. н.___________________________________А. В. Таранчук

УТВЕРЖДАЮ
декан факультета
естествознания___________________________________Н. В. Науменко

Методист
УМО____Е. А. Кравченко

ДОПОЛНЕНИЯ И ИЗМЕНЕНИЯ К УЧЕБНОЙ ПРОГРАММЕ
ПО УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЕ
«ФИЗИЧЕСКАЯ, ЭКОНОМИЧЕСКАЯ И СОЦИАЛЬНАЯ
ГЕОГРАФИЯ БЕЛАРУСИ»
на 2021-2022 учебный год

№ п/п	Дополнения и изменения	Основание
1.	Провести рейтинговую контрольную № 1 по теме 2.9. Тэрытарыяльная структура эканомікі і фактары, якія яе абумоўліваюць. Провести рейтинговую контрольную № 2 по теме 2.17. Віды эканамічнай дзейнасці па аказанні паслуг	В связи с приложением к Положению о рейтинговой системе оценки компетенций обучающихся (приказ ректора от 29.07.2021 № 81)

Учебная программа пересмотрена и одобрена на заседании кафедры географии и методики преподавания географии (протокол № 2 от 23.09.2021).

Заведующий кафедрой
географии и методики преподавания географии
доцент, к. г. н.________________________А. В. Таранчук

УТВЕРЖДАЮ
декан факультета
естествознания________________________Н. В. Науменко

Методист
УМО________________________Е. А. Кравченко